

beleids kader spelen

2005 - 2015

gemeente
Zoetermeer

Ingenieursbureau Stadswerken Zoetermeer

**spelen met zand tussen je tenen
spelen als het regent spelen met je
vriendjes spelen rondom een troon
van hout spelen vaak heel serieus
spelen met elkaar spelen tussen
het vers gemaaid gras spelen en
stiekem je verstoppen spelen wie
het hoogst kan klimmen spelen op
blote voeten spelen onder de ap-
pelboom spelen en bewegen spelen
tegen de bal trappen spelen in je ei-
gen wereldje spelen en nieuwsgierig
zijn spelen in het voorjaarszonnetje
spelen als je eigenlijk al naar bed
moet spelen hand in hand spelen en
je grenzen verleggen spelen en het
spel winnen spelen dat we piraten
zijn spelen om lekker vies te worden
spelen en aan niks anders denken
spelen in het water spelen wie het
hardst kan rennen spelen en samen
ravotten spelen met je neus in de
wind spelen op skateborden spe-
len rondom de knikkerput spelen in
je eigen boomhut spelen met kap-
laarzen in een plas spelen torenhoog
uitkijken spelen tussen stenen en
keien spelen is spannend spelen in
het prikkende hooi spelen en kijken
naar anderen spelen als het vakan-
tie is spelen met een vlot spelen in
een veilige omgeving spelen bij jou
of bij mij spelen en de tijd vergeten**

spelen op blote voeten spelen en bewegen spelen tegen de bal trappen spelen in je eigen wereldje spelen in het voorjaarszonnetje spelen als je eigenlijk al naar bed moet

1	Samenvatting	2
2	Inleiding	4
3	Interactieve beleidsvorming	6
4	Algemeen kader	8
5	Beleidskader spelen	9
6	De opgave	18
7	Beheer	25
8	Uitvoeringsprogramma	27
9	Financiën	29
10	Communicatie	30
11	Participatie in beheer	32
12	Bronvermelding en colofon	35

Inhoudsopgave

1 Samenvatting

Algemene doelstelling

In dit beleidskader voor de periode 2005-2015 is een visie op spelen en speelruimte concreet vertaald in beleidsuitgangspunten. Het doel is te komen tot een evenwichtige verdeling van speelvoorzieningen in aantallen, spreiding en kwaliteit voor de verschillende doelgroepen. In samenhang hiermee moet worden afgestemd op de bevolkingssamenstelling en de ontwikkeling hierin en het beleid moet in beginsel passen binnen de financiële mogelijkheden d.d. 01-01-2005. Het beleidskader zal in 2010 tussentijds worden geëvalueerd gelijktijdig met de evaluatie van de Beheervisie Openbare Ruimte.

Beleidskader

In het beleidskader is een groot aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd. Hierbij is ingespeeld op de uitkomsten van het interactieve beleidstraject, met name de uitkomst van de gehouden enquête. In het beleidskader zijn duidelijke uitgangspunten, normen en richtlijnen vastgelegd die de basis vormen voor de verdere uitwerking.

Opgave

Als uitwerking van het beleid is voor iedere wijk een zogenaamde indicatieve opgave uitgewerkt. Hierin is per blok (een deel van de buurt omgeven door barrières) de relatie gelegd tussen het aantal speelplekken, de spreiding hiervan, de beoogde doelgroepen, de bevolkingssamenstelling en ontwikkeling hierin. Zo kan er binnen een blok een opgave zijn voor uitbreiding of vermindering van het aantal speelplekken. Ook omvorming behoort tot de mogelijkheden, een verkleining of verruiming van het spelaanbod binnen bestaande plekken. Wanneer het aantal, spreiding etc. op orde zijn is er geen opgave geformuleerd. Uiteindelijk is het doel om daar waar een opgave ligt, deze concreet uit te werken samen met bewoners en vooral gebruikers.

Programma

Voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma is de technische staat van het onderhoud primair leidend. Speeltoestellen moeten veilig zijn: tijdig onderhoud en vervangingen zijn essentieel. Voor de uitvoering van het beleid wordt een periode van 10 jaar uitgetrokken en zal verspreid over de stad heen plaatsvinden. In de ene wijk zal een opgave tot verminderen van het aantal voorzieningen worden doorgevoerd terwijl in een andere wijk het gemis aan voorzieningen wordt opgevuld. Belangrijk is dat hierin een balans wordt gevonden tussen het aantal nieuw te realiseren voorzieningen en het te verminderen aantal. Op korte termijn kan niet overal waar een uitbreiding van het aantal speelplekken is voorzien deze worden gerealiseerd omdat de financiële ruimte hiervoor moet ontstaan door het niet vervangen van speelplekken die overeenkomstig de geformuleerde opgave, mogen vervallen.

2

**spelen met zand tussen je tenen
spelen als het regent spelen met
je vriendjes spelen rondom een
troon van hout spelen vaak heel
serieus spelen met elkaar spe-
len tussen het vers gemaaid gras**

Op deze wijze kan zonder grote financiële consequenties het beleid tot uitvoer worden gebracht.

Vanwege een opgelopen achterstand in het onderhoud en de vervanging van speeltoestellen wordt in 2006 een extra inspanning in deze zin geleverd.

Met de wijkmanagers zal jaarlijks het uitvoeringsprogramma worden opgesteld waarbij maatschappelijke wensen en initiatieven worden betrokken. Dit uitvoeringsprogramma zal jaarlijks in het geactualiseerde Beheerplan Openbare Ruimte worden opgenomen.

Oosterheem vormt hierop een uitzondering. Het voorzieningenniveau is hier in vergelijking met de rest van de stad achtergebleven. Hiervoor is bij de geformuleerde opgave een verklaring gegeven. Het is van belang op korte termijn deze opgave in een inhaalslag tot uitvoer te brengen. Vooruitlopend op de formele vaststelling van het beleid wordt nog in 2005, in het reeds gerealiseerde deel van de wijk, de opgave besproken met bewoners en met de uitvoering hiervan gestart. Hiermee wordt het voorzieningenniveau in Oosterheem op korte termijn in overeenstemming gebracht met de rest van Zoetermeer. Voor de nog te realiseren delen wordt de opgave meegenomen in de reguliere planvorming.

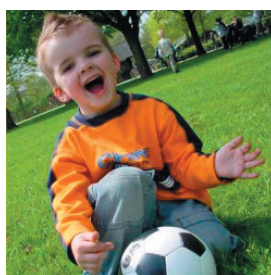
Financiën

Door de gefaseerde uitvoering zijn voor zowel het dagelijks- en periodiek onderhoud alsmede voor de vervangingen aan het einde van de levensduur in principe voldoende middelen beschikbaar dan wel gereserveerd. Hierbij moet worden aangetekend dat er een evenwicht moet worden gevonden in het tempo en de hoogte van de investeringen in relatie tot de opgave tot het verminderen van het aantal speelvoorzieningen.

Voor de inhaalslag in Oosterheem is vanuit het Ontwikkelingsbedrijf een éénmalig aanvullend budget benodigd van ca. € 400.000,-

Communicatie en participatie

In dit beleidskader wordt ingegaan op de communicatie- en participatiemogelijkheden in het beheer van speelvoorzieningen. Voor de communicatie zijn een drietal methoden onderscheiden. Afhankelijk van de aard en omvang van de opgave en het investeringsbedrag dat hiermee samenhangt wordt er een methode ingezet. Voor participatie in beheer zijn voor bewonerscollectieven een tweetal werkpakketten opgesteld waaruit gekozen kan worden. Een participatiecoördinator zal hierbij ondersteuning bieden. De buurt kan een beloning tegemoet zien bij een jaar lang participeren in het onderhoud. Het beleid met betrekking tot participatie in beheer zal in 2010 worden geëvalueerd.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

2 Inleiding

Aanleiding

In 1998 is het beleid met betrekking tot spelen vastgelegd in de Speelnota. In de jaren hierna is invulling gegeven aan de hierin belangrijkste geformuleerde doelstelling; “het zoeken van een optimale afstemming tussen de wens en behoefte aan speelruimte en de gemeentelijke mogelijkheden zowel ruimtelijk als financieel”. De uitvoering van dit beleid is vooral vanwege financiële beperkingen bemoeilijkt. Oorzaak hiervoor was een vrijwel gelijktijdige veroudering van een groot deel van de speelvoorzieningen, strengere eisen ten aanzien van de veiligheid en het hiermee samenhangend noodzakelijk (groot) onderhoud. Daarnaast heeft de laatste jaren een financiële taakstelling uit 2002 op de uitvoering van het beheer van speelvoorzieningen een zware wissel getrokken. Tijdens de concretisering van deze taakstelling is door de raad in december 2004 besloten een pas op de plaats te maken en het beleidskader spelen te actualiseren. De opdracht is het beleidskader “concreter uit te werken in specifiekere doelen, in concrete criteria en normen, inclusief een vlekkenplan”. Op 15 maart heeft de commissie Openbare Ruimte ingestemd met het projectvoorstel Actualisatie speelbeleid 2005.

Algemene doelstelling

In dit beleidskader is voor de periode tot 2015 een visie neergelegd en vertaald in concrete beleidsuitgangspunten. Dit beleidskader moet het mogelijk maken te komen tot een evenwichtige verdeling van het aantal speelvoorzieningen in aantallen, spreiding en kwaliteit voor de verschillende doelgroepen. Het aanbod moet worden afgestemd op de bevolkingssamenstelling en de ontwikkeling hierin en moet passen binnen de financiële mogelijkheden. In het beleidsplan is de “opgave” per wijk uitgewerkt. In dit beleidskader wordt verder ingegaan op de mogelijkheden van participatie in het beheer van speelvoorzieningen en is de communicatie verder uitgewerkt.

Het beleidskader zal in 2010 tussentijds worden geëvalueerd.

Afbakening

In dit beleidskader wordt het beleid uitgewerkt voor speelvoorzieningen in de openbare buitenruimte. Het beleid ten aanzien van speelruimte in bredere zin wordt in de kantlijn meegenomen. Het beleid heeft betrekking op de fysieke inrichting van het openbaar gebied en richt zich op de doelgroep tot en met 17 jaar.

Relatie met andere plannen

Beheervisie Openbare Ruimte 2005-2015

De beheerkwaliteit van de speelvoorzieningen is vastgelegd in de Beheervisie en het Beheerplan die begin 2005 door de gemeenteraad zijn vastgesteld. De hiermee samenhangende financiële consequenties zijn vastgesteld, waarbij de aanpassing naar aanleiding van het raadsbesluit van december 2004 is verwerkt.

4

**spelen met zand tussen je tenen
spelen als het regent spelen met
je vriendjes spelen rondom een
troon van hout spelen vaak heel
serius spelen met elkaar spe-
len tussen het vers gemaaid gras**

Kadernota Jeugd-en onderwijsbeleid 2005-2008

Deze kadernota beziet in een breed perspectief het jeugd- en onderwijsbeleid in Zoetermeer. De doelstellingen komen voor een deel overeen met die in dit beleidskader. Vooral op het onderdeel “eigen plek in de samenleving” kan het Beleidskader Spelen als uitwerking worden beschouwd voor zover dit betrekking heeft op de fysieke inrichting van de buitenruimte.

Leeswijzer

Dit beleidskader is als volgt opgezet; in hoofdstuk 3 wordt inzicht gegeven in het interactieve beleidstraject en de resultaten hiervan. Hoofdstuk 4 beschrijft een algemeen kader, zoals de betekenis van buiten spelen. In hoofdstuk 5 wordt het beleidskader beschreven. Hierin wordt ingegaan op onderwerpen als speelruimte, doelgroepen, huidige voorzieningen, barrières, demografie, gebruiksdruk en variatie. In dit hoofdstuk zijn een aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd. In hoofdstuk 6 is een indicatieve opgave per wijk bepaald. Hoofdstuk 7 gaat in op het beheer en op de afstemming in de tijd. Het uitvoeringsprogramma en de planning hiervan is beschreven in hoofdstuk 8. De financiële consequenties van dit beleidskader zijn beschreven in hoofdstuk 9. In de hoofdstukken 10 en 11 zijn achtereenvolgens de communicatie en de participatie beschreven.

Als uitwerking van dit Beleidskader Spelen 2005-2015 is het document “Inventarisatie en indicatieve opgave” als aparte rapportage toegevoegd. Hierin is op wijkniveau de inventarisatie van de speelvoorzieningen vastgelegd, is de demografische informatie samengebracht en is de indicatieve opgave per wijk uitgewerkt.

Als bijlage is de uitslag van de Enquête Spelen 2005 toegevoegd, een rapportage van de afdeling Statistiek en Onderzoek.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

3 Interactieve beleidsvorming

Het opstellen van dit beleidskader heeft op interactieve wijze plaatsgevonden. Op verschillende wijzen en op verschillende momenten zijn partijen betrokken geweest. In samenwerking met de afdeling Onderzoek en Statistiek is een schriftelijke “enquête spelen” uitgezet onder 4200 Zoetermeerse kinderen en hun ouders. Het betrof een representatieve steekproef uit het bevolkingsregister van kinderen tot en met 17 jaar. De respons op deze enquête was ca. 33% en kan als representatief worden beschouwd.

Daarnaast is een tweetal expertmeetings georganiseerd. Er is een themabijeenkomst voor externe deskundigen georganiseerd in samenwerking met het Kenniscentrum Management Openbare Ruimte waarbij een achttal gemeenten vertegenwoordigd waren. Daarnaast is een interne bijeenkomst georganiseerd voor de deskundigen van Welzijn, Stadswerken en Mooi! (voorheen BOVOS).

In de Raadscommissie Openbare Ruimte van 14 juni 2005 is uitvoerig stilgestaan bij het op te stellen beleidskader en is richting gegeven aan de verdere uitwerking.

Resultaten enquête spelen in het kort

Begrippenkader

Speelruimte

Speelruimte is de (semi-) openbare ruimte waar veilig kan worden gespeeld. Tot de speelruimte kan worden gerekend o.a. de galerij, het achterpad, de stoep, het woonerf, de speelplek of het park.

Speelplek

Specifiek voor spelen ingerichte plek waar veilig kan worden gespeeld voorzien van één of meerdere speeltoestellen. Meestal ligt deze plek in een groengebiedje, parkje of op een pleintje.

Participatie

Het samen met burgers opstellen en uitwerken van plannen, het in samenwerking aanleggen en onderhouden van speelplekken.

Speelruimte:

Meer dan de helft van de respondenten geeft aan dat er voldoende speelruimte is voor kinderen van 0 t/m 11 jaar; van de leeftijdsgroep 12 t/m 17 jaar geeft ruim de helft van de respondenten aan dat er onvoldoende speelruimte is.

Speelplekken:

Meer dan de helft van het aantal respondenten geeft aan dat het aantal en de verdeling van de speelplekken voor 0 t/m 11 jarigen onvoldoende is. Er zijn vooral meer speelplekken voor de groep 6 t/m 11 jarigen gewenst.

De afstand van de woning tot de dichtstbijzijnde speelplek wordt door de meeste respondenten acceptabel genoemd. Zo vindt 63% van de respondenten de huidige afstand van hun woning tot de dichtstbijzijnde speelplek acceptabel voor 0 t/m 5 jarige en 88% voor een 6 t/m 11 jarige.

Als er zich binnen 150 meter van de woning een speelplek bevindt, zegt 88% van de respondenten dit acceptabel te vinden voor een 0 t/m 5 jarige. Voor 6 t/m 11 jarigen vindt 92% van de respondenten een afstand van 150 tot 300 meter acceptabel.

Ruim de helft van de respondenten geeft de voorkeur aan meer kleine plekken dicht bij huis in plaats van grotere plekken iets verder weg.

Bijna 80% van de kinderen speelt heel frequent buiten, vooral dicht bij huis. Een speelplek met meerdere echte toestellen is bij bijna de helft favoriet, een klein plekje met een enkel speeltoestel wordt totaal niet gewaardeerd. Dit impliceert dat het eerder genoemde kleine plekje dicht bij huis iets meer moet bieden dan één enkel speeltoestel.

Rond de 85% van de respondenten geeft aan meer variatie in speelplekken te willen, naast de traditionele speelplekken wil men meer natuurlijke speelplekken zodat op termijn een meer gevarieerd aanbod ontstaat. Een hoog percentage (ca. 70%) geeft aan meer avontuurlijke ruige terreintjes te willen.

Ruim 60% van de respondenten vindt dat voor de groep 12 t/m 17 jarigen het aantal speelplekken en de verdeling hiervan onvoldoende is. Ongeveer 1/3 van de jongeren geeft aan graag op straat te verblijven en een eigen plek op straat en in de buurt het leukst te vinden, samen met het verharde speelveld dat bijna even hoog scoort.

Participatie:

De bereidheid mee te praten en mee te beslissen bij de planvorming is redelijk hoog, dit geldt voor 40% van de respondenten. Ruim 80% wil deze bijdrage belangeloos leveren.

Minder geïnteresseerd is men in het leveren van een actieve uitvoerende bijdrage zoals de aanleg of het onderhoud van speelvoorzieningen of het oprichten van een speeltuinvereniging. Hier geeft maar 13% tot 14% van de respondenten aan hieraan een bijdrage te willen leveren.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

4 Algemeen kader

De betekenis van buiten spelen

Spelen betekent voor een kind leven in zijn eigen fantasiewereld, genieten van het kind-zijn, zich gezond kunnen ontwikkelen en ontspannen. Door te spelen leert het enorm veel, o.a. het ontdekken van de wereld om zich heen, het beheersen en ontwikkelen van de eigen motoriek, het ontwikkelen van sociale vaardigheden zoals “het samen spelen”.

Als volwassenen denken aan spelen zien ze vooral een actief kind voor zich. Een kind dat zich verstoort, klautert, rent etc. Spel en activiteit zijn echter geen synoniemen. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die buiten spelen 30% van hun tijd in rust zijn en dat ze niet meer dan 10% van hun tijd doorbrengen op speeltoestellen. Spelen is dus niet alleen beweeglijkheid maar ook rust. Rust in de zin van samen praten, nieuwtjes uitwisselen, kijken naar anderen etc.

De algemeen maatschappelijke tendens is dat de tijd die kinderen spelend in hun woonomgeving doorbrengen sterk afneemt. Uit de Enquête Spelen 2005 blijkt dat ruim 40% van de kinderen iedere dag buiten speelt en nog eens ruim 35% aangeeft, niet iedere dag, maar wel vaak buiten te spelen. De algemene indruk is echter dat de tijd die tegenwoordig buiten wordt doorgebracht aanzienlijk korter is dan vroeger. Dit heeft verschillende oorzaken, kinderen hebben tegenwoordig overvolle agenda's met activiteiten bij verenigingen en clubs. Kinderen zijn ook minder thuis dan vroeger omdat beide ouders werken, er wordt meer tijd doorgebracht op crèches of een buitenschoolse opvang. Ook de situatie binnenshuis heeft de kinderen tegenwoordig meer te bieden dan vroeger. Kinderen hebben vaak een eigen kamer met veel speelgoed of zitten veel achter de televisie of de computer.

Toch blijft het van grote waarde dat de woonomgeving aan de voorwaarden voldoet om kinderen buiten te laten spelen. Als dit zo is, spelen kinderen vaker en langer buiten. De levendigheid en aantrekkelijkheid van een buurt en de betrokkenheid van bewoners is dan ook groter. Kinderen maken namelijk op een heel eigen wijze gebruik van de woonomgeving. Als spelend en onderzoekend gebruiken ze de woonomgeving veel intensiever en frequenter dan volwassenen. Buiten kunnen ze op een andere manier spelen dan binnenshuis of op school. Er is veel meer ruimte die ze kunnen ontdekken, de kinderen zijn meer eigen baas en kunnen zich onttrekken aan direct toezicht. Ook kan men ervaring opdoen met het spelen in de natuur en de wisseling van de seizoenen. Voor de samenleving is het van belang dat het kind spelenderwijs vaardigheden leert die het als volwassene nodig heeft. Spelen mogelijk maken betekent vanuit de maatschappij hiervoor letterlijk en figuurlijk de ruimte reserveren. Bij de inrichting van de fysieke speelruimte dient rekening te worden gehouden met de verschillende leeftijdsfasen en spelsoorten.

Buiten spelen zorgt voor een betere conditie en is gezond. Met name de afwisselingen van momenten van actie en momenten van rust is belangrijk. Spelen stimuleert het ontwikkelen van een betere motoriek en verkleint daardoor de kans op ongevallen.

8

**spelen met zand tussen je tenen
spelen als het regent spelen met
je vriendjes spelen rondom een
troon van hout spelen vaak heel
serieus spelen met elkaar spe-
len tussen het vers gemaaid gras**

5 Beleidskader spelen

In dit hoofdstuk wordt het beleid geformuleerd en vertaald in concrete uitgangspunten. In chronologische volgorde worden de stappen doorlopen die overeenkomen met de werkwijze die wordt gevolgd bij het bepalen van de speelruimte en speelplekken in de wijken. In hoofdstuk 6 leidt dit tot het formuleren van een indicatieve opgave.

Speelruimte

Kinderen kunnen altijd en overal spelen, in ruimte en tijd is het niet van andere bezigheden te scheiden. Wat ze gaan spelen, waar en hoe ze spelen hangt af van hun leeftijd, hun individuele voorkeur en de mogelijkheid die de directe omgeving hen biedt. Het liefst trekken kinderen al spelend door hun buurt. Het hele openbaar gebied wordt als speelruimte in hun speelpatroon opgenomen. Sommige plekken zijn aantrekkelijk om langer te verblijven, andere hebben betekenis in een route bijvoorbeeld op weg van huis naar school. Een speciale aantrekkingskracht hebben ongewone situaties, bijvoorbeeld wanneer de weg is opgebroken, een omgewaaide boom of een stagnerende regenwaterafvoer. Zo'n situatie is nieuw, spannend en uitdagend.

Kinderspel is moeilijk op één of enkele plaats te fixeren. Het belangrijkste is dat een zo groot mogelijk deel van de woonomgeving bespeelbaar is, dat wil zeggen aan bepaalde basisvoorwaarden dan wel kwaliteitseisen voldoet om spelen mogelijk te maken en zoveel mogelijk informele speelgelegenheid biedt. Het is niet eenvoudig de kwaliteit van de woonomgeving op dit aspect te beoordelen. Waarom kinderen op de ene plek wel spelen en op de andere niet hangt af van een groot aantal, vooral subjectieve factoren. Aspecten als het gevoel van veiligheid, het bieden van geborgenheid en beschutting, het gemakkelijk bereikbaarheid zijn van een plek en de mogelijkheden elkaar te ontmoeten spelen hierbij een grote rol. De uitgebreide analyse van het feitelijk gebruik van de buitenruimte door kinderen valt buiten dit beleidskader. In dit kader beperken wij ons tot het aspect van speelruimte, een oppervlak dat rekenkundig objectief is te bepalen.

Bij toekomstige uitbreidingen van de stad of bij verdichting van het stedelijk gebied zal een speelplan opgesteld waarin naast het aantal en de spreiding van formele speelplekken ook de informele speelruimte wordt aangegeven. Hierin wordt aandacht geschonken aan de veiligheid van de speelruimte, de belangrijke routes naar scholen etc. Dit speelplan vormt de basis van de verdere concretisering van de plannen en de uitvoering hiervan.

Berekening van de speelruimte

Voor de berekening van de speelruimte wordt gebruik gemaakt van de richtlijn die in 1999 door de NUSO (landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie) is geformuleerd in het Handboek Speelruimtebeleid.

**in het prikkende hooi spelen en
kijken naar anderen spelen als
het vakantie is spelen met een
vlot spelen in een veilige omge-
ving spelen bij jou of bij mij spe-
len en de tijd vergeten spelen**

Voorgesteld wordt per hectare netto woongebied 300 m² (= 3%) te reserveren voor speelruimte.

De 3% norm van de NUSO komt voort uit de volgende berekening:

niveau	globale omvang woongebied	afmeting speelruimte	m ² per hectare
blok	100 x 100 m=1 hectare	10 x 10 m = 100 m ²	100 m ²
buurt	300 x 300 m=9 hectare	35 x 35 m = 1225 m ²	136 m ²
wijk	1000 x 1000 m=100 hectare	80 x 90 m = 6400 m ²	64 m ²
totaal 300 m ²			

Op basis van deze richtlijn is een quick scan uitgevoerd op een viertal verschillende wijkdelen te weten het centrumdeel van Palenstein, Seghwaert-zuid, Rokkeveen-oost en Oosterheem deelplan 1. Er is gekozen voor deze wijken of wijkdelen omdat zij een redelijke doorsnede vertegenwoordigen van ons stedelijk gebied. Uit deze toets komt het beeld naar voren dat in Zoetermeer ruimschoots aan de 3%-norm wordt voldaan. Bij (her)ontwikkeling van stedelijke gebieden zal deze ruimtelijke toets worden uitgevoerd om te beoordelen of aan deze aanbeveling wordt voldaan.

Beleidsuitgangspunt:

- Voor toekomstige uit(in)breidingen van de stad wordt een speelplan opgesteld waarin zowel de informele speelruimte als de formele speelplekken worden vastgelegd waarbij moet worden voldaan aan de richtlijn van de NUSO.
- Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met het veilig bespeelbaar zijn van de woonomgeving en er wordt gezorgd voor voldoende informele speelgelegenheid.

Doelgroepen, loopafstanden en spelsoorten

De behoefte aan ruimte om vrijuit te kunnen spelen zal groter worden naarmate een kind ouder wordt. Ook de basisvoorwaarden voor een bespeelbare woonomgeving vragen om een specifieke invulling per leeftijdsgroep. Voor de normen en afstanden die gelden voor speelgelegenheid in de woonomgeving, worden de ontwikkelingsstadia van kinderen samengevat in drie leeftijdsgroepen, peuters/kleuters, schoolkinderen en jongeren

De ontwikkeling van een kind verloopt globaal van het spelen in eigen huis en tuin, naar het op verkenning gaan in de directe omgeving van zijn huis, alleen of in kleine groepjes en in kleinschalige ruimten. Naarmate het kind ouder wordt speelt het verder van huis, in grotere groepen en in grotere ruimten.

Maar voor ieder kind geldt dat de directe omgeving van zijn huis de meest frequente speelplaats blijft.

De loopafstanden tussen de woning en de speelvoorziening zijn cruciaal met name voor de kinderen tot en met 11 jaar. De spreiding van deze voorzieningen over de wijk wordt voor een belangrijk deel hierdoor bepaald. In de Enquête Spelen is specifiek gevraagd naar de ervaringen met de verschillende afstanden voor de onderscheiden doelgroepen. Hieruit komt naar voren dat voor de doelgroep tot en met 5 jaar een afstand van 150 meter en voor de groep tot en met 11 jaar een afstand van 300 tot 400 meter acceptabel is. Voor jongeren wordt een afstand gehanteerd van 800 tot 1000 meter.

Speelplekken voor de doelgroep tot en met 5 jaar worden zomogelijk gecombineerd met plekken voor 6 tot en met 11 jarigen. Deze gecombineerde plekken bieden meer gebruiksmogelijkheden dan plekken voor maar één leeftijdsgroep en bevordert het "samen spelen".

In onderstaande tabel is één en ander schematisch weergegeven.

0 t/m 5 jaar: peuters/kleuters		
spelpatroon	relatie woonomgeving	type speelvoorzieningen
-spelen vaak alleen -bewegen: hollen, klauteren, steppen, glijden, wippen -fantasie/rollenspel -constructiespel: bouwen, water, zand -actieradius van 150 meter	-eigen tuin, balkon -zelfstandig ontdekken van de informele speelruimte: achterpad, galerij, breed trottoir, plantsoen, grasveldje -bijvoorkeur niet aan wegen of waterlopen gesitueerd	-speelplekje of spelaanleiding -ruimtebeslag ca.50 m² -ca. 2 (kleine) speeltoestellen of spelaanleidingen -soms specifieke ondergrond benodigd -vaak in combinatie met voorziening voor 6-11 jarigen
6 t/m 11 jaar: schooljeugd		
spelpatroon	relatie woonomgeving	type speelvoorzieningen
-samen spelen en kletsen -bewegen: hollen, klimmen,ballen, skaten, steppen -fantasie/rollenspel -constructiespel: bouwen, water, zand -regel en wedstrijdspiel -avontuurlijk spel: hutten bouwen, struinen -verschil in spel jongens en meisjes -actieradius van 300 - 400 m	-groter ruimtebeslag, verharde ruimten, schoolplein -gesitueerd in groene ruimten, parken of grotere groengebieden -besloten plekken met geborgenheid	-speelplek met ca. 2 speeltoestellen of 1 groter toestel -ca. 300 m² -verhard speelveldje, ca. 18 x 30 m, schoolplein -trapveldje ca. 25 x 40 m -avontuurlijk terreintje met heuveltjes en begroeiing -skatevoorziening (op wijkniveau) -altijd in combinatie met voorziening voor 0-5 jarigen

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

12 t/m 17 jaar: jongeren		
spelpatroon	relatie woonomgeving	type speelvoorzieningen
-sporten, skaten -muziek maken/luisteren, dansen, gevoelig voor trends -ontmoeting, chillen, 'rondhangen' -actieradius van 800 - 1000m	-groter ruimtebeslag, verharde ruimten, schoolplein -gesitueerd in groen ruimten, parken of grotere groengebieden -ontmoetingspekken, zien en gezien worden -bij voorkeur gesitueerd op enige afstand van woningen	-multifunctioneel verhard speelveld ca. 18 x 30 m -trapveld ca. 40 x 60 m -skatevoorziening (op wijk of stadsniveau) -sport- en spelattribuut (doelwand, basketbalpaal, tafeltennistafel etc)

Jongerenvoorzieningen

Voor jongeren worden met name voorzieningen gerealiseerd die gericht zijn op sportieve activiteiten. Multifunctionele verharde speelvelden, skatebanen, sport- en spelattributen (doelwanden, basketbalpalen etc.), echte trapvelden etc. Bij deze voorzieningen worden veelal plekken gecreëerd waar de jongeren kunnen zitten en rondhangen, in de vorm van een dug-out of banken.

In het recente verleden zijn jongeren ontmoetingsplekken (JOP's) gerealiseerd. Een plek waar jongeren kunnen afspreken, samen rondhangen en bescherming vinden tegen weersinvloeden. Dit is geen succes gebleken, van de plekken wordt veelal overlast ondervonden. Geluidsoverlast, vervuiling en het gevoel van onveiligheid bij passanten vormen hiervan de hoofdbestanddelen. Daarnaast zijn jongeren "in hun plekkeuze" niet te sturen. Inmiddels worden er geen specifieke nieuwe JOP's meer gerealiseerd.

De op dit moment bestaande JOP's in de Leyens, Meerzicht en Rokkeveen zullen bij groot onderhoud, vervanging of bij overlast worden heroverwogen.

Beleidsuitgangspunten:

- Bij (her)inrichting van de woonomgeving en speelvoorzieningen wordt rekening gehouden met de behoefte, het gebruik en het ruimtebeslag van de verschillende doelgroepen.
- Voor de drie doelgroepen worden loopafstanden tot aan de speelvoorzieningen aangehouden van:
 - peuters en kleuters 0 t/m 5 jaar; 150 meter.
 - schoolkinderen 6 t/m 11 jaar; 300-400 meter.
 - jongeren 12 t/m 17 jaar; 800-1000 meter
- Speelplekken voor 0 t/m 5 jarigen worden zomogelijk gecombineerd met de speelplekken voor 6 t/m 11 jaar.

12

spelen met zand tussen je tenen
 spelen als het regent spelen met
 je vriendjes spelen rondom een
 troon van hout spelen vaak heel
 serieus spelen met elkaar spe-
 len tussen het vers gemaaid gras

Kinderen met een functiebeperking

Een specifieke doelgroep vormen de kinderen met een lichamelijke handicap. Een grote groep hiervan kan zich grotendeels zelfstandig verplaatsen en participeren in het spelen met kinderen zonder beperkingen. Bij de (her)inrichting van speelplekken dient rekening te worden gehouden met deze groep kinderen. Er wordt een checklist opgesteld met een aantal basis-ontwerprichtlijnen die gehanteerd wordt bij (her) inrichting van speelvoorzieningen, zodat deze meer geschikt zijn voor kinderen met een functiebeperking, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de variatie, de uitdaging en het avontuur.

Daarnaast wordt vraaggericht geopereerd, kinderen met een functiebeperking worden actief betrokken bij de planvorming. Bij herinrichting van speelvoorzieningen wordt op termijn gestreefd naar één speelplek per wijk waarbij specifiek voor kinderen met een functiebeperking toestellen zijn geplaatst. Dit zal in nauw overleg gebeuren met het Platform voor het gehandicaptenbeleid in Zoetermeer.

Beleidsuitgangspunten:

- Ten behoeve van deze doelgroep wordt vraaggericht geopereerd en specifiek maatwerk geleverd.
- Er wordt een checklist opgesteld met basis-ontwerprichtlijnen voor speelplekken.
- Binnen de looptijd van dit beleidskader wordt minimaal één aangepaste speelvoorziening per wijk gerealiseerd.

Huidige speelvoorzieningen

Zoetermeer is in een relatief korte periode gebouwd. De wijken vormen een afspiegeling van de stedenbouwkundige opvattingen uit die achterliggende periode. Deze tijdsbeelden zijn terug te vinden in de inrichting van de openbare ruimte. Het aantal en de spreiding van speelvoorzieningen hangt hiermee sterk samen. Door de tijd heen zijn verschillende normen en richtlijnen gehanteerd bij de realisatie van de voorzieningen in de wijken.

Op dit moment kent de stad een veelheid aan speelvoorzieningen. De volledige inventarisatie is opgenomen in het document "Inventarisatie en indicatieve opgave". In de volgende tabel zijn de voorzieningen per wijk weergegeven. In de tabel zijn alle voorzieningen getotaliseerd per doelgroep en per wijk. De grootte van de voorzieningen kan onderling enorm verschillen, een voorziening met één of twee kleine speeltoestellen is opgeteld bij een voorziening met meer en grotere speeltoestellen. Dit betekent dat de cijfers niet te absoluut gehanteerd mogen worden, wel ontstaat er een duidelijk beeld van het aanbod per wijk.

**in het prikkende hooi spelen en
kijken naar anderen spelen als
het vakantie is spelen met een
vlot spelen in een veilige omge-
ving spelen bij jou of bij mij spe-
len en de tijd vergeten spelen**

Tabel met aantal speelvoorzieningen per wijk per 1 juli 2005

	speelplekken voor kinderen 0 t/m 5 jaar	speelplekken voor kinderen 0 t/m 11 jaar	speelvoorzienin- gen 12 t/m 17 jarigen speelveld/ skatebaan	speelvoorzienin- gen 12 t/m 17 jarigen sport/ spelattribuut
Centrum	29	16	7	4
Meerzicht	17	15	4	5
Buytenwegh de Leijens	40	24	6	8
Seghwaert/ Noordhove	61	44	13	14
Rokkeveen	14	23	9	7
Oosterheem	5	3	2	-
totaal	166	125	41	38

Schoolterreinen

Schoolterreinen bij basisscholen liggen vaak op een centrale locatie in de wijk of buurt. Over het algemeen zijn het zeer geschikte locaties om speelplekken te situeren. Ze zijn veilig en er is voldoende ruimte waardoor zij een grote aantrekkingskracht hebben op de jeugd.

Deze schoolterreinen zijn veelal openbaar toegankelijk. Vaak zijn hierop door de scholen speelvoorzieningen geplaatst die naast het gebruik door de school ook buiten schooltijden worden gebruikt door de kinderen in de buurt. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het beheer van deze voorzieningen. Tot dusver zijn deze voorzieningen vrijwel niet betrokken in het “spreidingsplaatje” van de speelvoorzieningen in de buurt omdat zij immers onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen vallen. Ook de komst van de Brede school maakt een effectiever gebruik van de ruimte rond de school, gedurende een langere periode van de dag, zinvol.

Het is een situatie die vraagt om een aanpassing van het beleid. Het voorstel is om openbaar toegankelijke schoolterreinen te betrekken in “het speelplan” voor de buurt. In een aantal gevallen is dit al gebeurd en er zijn in ieder geval meer mogelijkheden. Uiteraard kan dit uitsluitend plaatsvinden met instemming van het schoolbestuur en de oudercommissie. Wanneer de speelvoorzieningen op het schoolplein onderdeel uitmaken van het speelplan in de buurt is het redelijk dat hier een normale beheervergoeding tegenover staat. Het komt voor dat speelvoorzieningen op schoolterreinen vandalisme en ander sociaal onaanvaardbaar gedrag aantrekken. Met name voor het schoolgebouw en de directe omgeving kan dit onaanvaardbare consequenties hebben. Deze risico's zullen met “het onderwijsveld” besproken worden.

Het voorstel is dit beleidsonderwerp verder met de afdeling Onderwijs uit te werken en in later stadium aan het bestuur voor te leggen.

Beleidsuitgangspunt:

- Openbaar toegankelijke schoolterreinen van basisscholen zullen, met instemming van schoolbesturen en oudercommissies, zonodig worden betrokken in het speelplan voor de buurt. In een separate notitie die in 2006 wordt opgesteld, zullen de kansen en de consequenties van dit beleidsuitgangspunt worden uitgewerkt.

Barrières

De bereikbaarheid van speelplekken is van groot belang. Kinderen tot 12 jaar moeten gemakkelijk en veilig vanuit de woning naar een speelplek toe kunnen. Er zijn zowel gevaarlijke als fysieke barrières. In dit beleidskader worden als gevaarlijke barrières beschouwd alle wegen die in de wegcategorisering in de Nota Duurzaam Veilig als “weg” staan aangeduid. Dit zijn zowel de stroomwegen, de drukke en rustige gebiedsontsluitingswegen alsmede de erftoegangswegen. Als fysieke barrières worden beschouwd de Zoetermeerlijn, waterlopen, een aantal belangrijke en drukke langzaamverkeersverbindingen en dijken. Op basis hiervan zijn ruimtelijke eenheden gevormd, de blokken, waarbinnen in principe voor de doelgroep 0 t/m 11 jaar het speelprogramma moet worden gevonden. In de verdere uitwerking en de communicatie speelt het blok als ruimtelijke en functionele éénheid een belangrijke rol. In sommige gevallen kan of moet binnen een blok worden volstaan met een peuterspeelplekje (t/m 5 jaar). Dit is het geval wanneer er geen ruimte is voor een grotere plek voor de doelgroep 0 t/m 11 jaar of wanneer het aantal kinderen erg laag is.

Beleidsuitgangspunt:

- Bij (her)ontwikkeling van stedelijk gebied wordt rekening gehouden met barrières en de consequenties hiervan voor de spreiding van speelvoorzieningen.

Demografie

Door de afdeling Onderzoek en Statistiek van de Gemeente Zoetermeer is onderzoek gedaan naar de bevolkingsopbouw en de ontwikkeling hierin zijn per blok. Voor de onderscheiden leeftijdscategorieën 0 t/m 5 jaar, 6 t/m 11 jaar en 12 t/m 17 jaar is de samenstelling uitgezocht per 1 januari 2005 en een prognose gegeven voor 2008 en 2011. Voor de uitwerking van het speelbeleid geeft een interval van drie jaar een goed beeld van de ontwikkeling op middellange termijn en kan hierop zoveel mogelijk worden geanticipeerd. Hierbij is uitgegaan dat de uitwerking van het beleid een langere periode zal bestrijken.

Kinderen die niet woonachtig zijn op een adres binnen “het blok” maar hier wel vaak verblijven (bijv. oppaskinderen) zijn uiteraard niet meegenomen in het onderzoek. Op een vraag van deze kinderen zal in de uitwerking, binnen het algemeen beleidskader, worden geanticipeerd.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

Beleidsuitgangspunten:

- In dit beleidskader zijn de jaren 2005, 2008 en 2011 als ijkpunt gekozen voor het onderzoek naar de leeftijdsopbouw en de prognose hiervan.
- Binnen de blokken wordt zoveel mogelijk gestreefd naar een evenwichtige spreiding van voorzieningen voor kinderen tot en met 11 jaar in overeenstemming met de leeftijdsopbouw en de prognose hiervan.

Gebruiksdruk

Speelplekken voor kinderen van 0 t/m 11 jaar

De gemiddelde theoretische gebruiksdruk per speelplek is een belangrijk criterium voor de bepaling van het aantal en de spreiding van speelplekken per blok en per wijk. Met name voor de leeftijdsgroep 0 t/m 11 jaar is dit cruciaal vanwege de aanwezigheid van barrières.

In de onderstaande tabel wordt duidelijk dat er grote verschillen in Zoetermeer bestaan ten aanzien van deze gebruiksdruk. Het gemiddelde van Zoetermeer (50), exclusief Oosterheem, ligt onder het landelijk gemiddelde (60).

	2005		
	aantal speelplekken 0 t/m 11 jaar	aantal kinderen	kinderen-per speelplek
Centrum	45	2103	47
Meerzicht	32	2127	66
Buytenwegh de Leijens	64	2379	37
Seghwaert/Noordhove	105	3958	38
Rokkeveen	37	3751	101
Zoetermeer	283	14204	50
Oosterheem	8	1552	172

Op wijkniveau zijn er echter grote verschillen te constateren. Met name in Oosterheem is de gebruiksdruk erg hoog. Dit wordt veroorzaakt door het grote aantal kinderen en het beperkt aantal speelvoorzieningen. Voor het beperkte aantal voorzieningen en voor de wijze waarop deze zijn gerealiseerd is een aantal redenen te benoemen. In de tijd dat Oosterheem is ontwikkeld is een bezuinigingstaakstelling opgelegd (Voorjaardebat Gemeenteraad 2002). Concreet was de opdracht voor 2006 ruim 30% van het beheerbudget op speelvoorzieningen te bezuinigen. Deze taakstelling voor “de bestaande stad” is direct in de planontwikkeling van Oosterheem doorgevoerd. Een evenwichtige en eerlijke verdeling van de speelvoorzieningen over de stad is immers het algemeen beleidsuitgangspunt.

spelen met zand tussen je tenen
spelen als het regent spelen met
je vriendjes spelen rondom een
troon van hout spelen vaak heel
serieus spelen met elkaar spelen
tussen het vers gemaaid gras

In deze periode diende zich verder een tweetal trends aan. De eerste is die van het aanbieden van een speelomgeving die niet uitsluitend is voorzien van kant en klare speeltoestellen uit de catalogus. Er is gestreefd naar meer variatie hetgeen heeft geresulteerd in een andere invulling van het speelprogramma in de eerste parkjes. Soms op een hele natuurlijk wijze, met boomstammen, zand en zwerfkeien (Het Veld, Wadi) en soms op een hele stedelijke wijze, met speelmuren waarin speelelementen zijn opgenomen.

Ten tweede is er een schaalvergroting doorgevoerd, zijn er minder kleine plekken gerealiseerd, maar is het spelen geconcentreerd op grotere plekken. De publieke opinie leek zich bovendien te richten tegen het kleine plekje op iedere straathoek, met “de standaard wipkip” en het bankje. Dit alles heeft er toe geleid dat er in Oosterheem minder voorzieningen zijn gerealiseerd en de theoretische gebruiksdruk hoog is, 172 kinderen per speelplek.

Een speelplek bestaat over het algemeen uit meerdere toestellen, gemiddeld 3 per speelplek. Bij een gebruiksdruk lager dan bijvoorbeeld 40 kinderen/plek wordt het aantal speeltoestellen per voorziening geleidelijk aan teruggebracht, de inrichting van de plek wordt afgestemd op het aantal potentiële gebruikers. Bij een kindertal lager dan 20 is het niet gerechtvaardigd een speelplek, ook niet in de vorm van één enkel toestel, in stand te houden. In zo’n situatie zullen de kinderen die binnen het blok wonen voor een speelplek naar een ander blok moeten uitwijken.

Wanneer er sprake is van een hogere gebruiksdruk zoals in Oosterheem zal het aantal speeltoestellen hoger zijn, zal de inrichting van de speelplekken gevarieerder en completer zijn.

De doelstelling van dit beleidskader is te komen tot een evenwichtige verdeling van de speelvoorzieningen. Naast de bevolkingssamenstelling zijn de barrières en de blok grootte sterk bepalend voor de gebruiksdruk. Cijfers voor een gemiddelde potentiële gebruiksdruk moeten in verband hiermee voorzichtig worden gehanteerd. Als beleidsuitgangspunt kan worden vastgelegd dat het streven is toe te werken naar een Zoetermeers gemiddelde van ca. 50 kinderen per plek. Dit getal zal met name dienen om de sterke afwijkingen naar boven en naar beneden toe in beeld te krijgen en om hierop te kunnen sturen.

Voor de jongeren van 12 t/m 17 jaar ligt de situatie anders. Deze doelgroep is veel mobieler en beweegt zich binnen de wijk en zelfs daarbuiten. Men gaat op zoek naar de plek die het meest aansluit bij de behoefte van dat moment. Voor skaten gaat men naar de ene plek, om streethockey te spelen naar een ander geschikt veldje en om een balletje te trappen kan men misschien terecht in de directe woonomgeving. Het aantal potentiële gebruikers vormt voor deze doelgroep dan ook geen hard criterium. Landelijk zijn dan ook geen of weinig concreet bruikbare cijfers bekend.

**in het prikkende hooi spelen en
kijken naar anderen spelen als
het vakantie is spelen met een
vlot spelen in een veilige omge-
ving spelen bij jou of bij mij spe-
len en de tijd vergeten spelen**

Beleidsuitgangspunt:

- In Zoetermeer wordt gewerkt met een gemiddelde theoretische gebruiksdruk van ca. 50 kinderen per voorziening met een ondergrens van 20 kinderen. De gemiddelde gebruiksdruk geeft inzicht in de sterke afwijkingen naar boven en naar beneden en wordt ingezet om hierop te kunnen sturen.

Variatie

De laatste jaren is in het aanbod aan speelvoorzieningen een aanzienlijke vervlakking opgetreden. Het aspect veiligheid en de hiermee samenhangende keuringen zijn hier debet aan. Er worden uitsluitend goedgekeurde toestellen geplaatst, in een veilige ondergrond omgeven door een hekwerk zodat er veilig kan worden gespeeld. Uit de Enquête spelen blijkt dat een overgroot gedeelte van de respondenten meer variatie in het aanbod wenselijk acht. Meer natuurlijke speelplekken, meer ruige terreintjes waar gestruind kan worden zouden voor deze variatie kunnen zorgen. Deze plekken zijn vanwege hun ruimtebeslag in de directe woonomgeving over het algemeen moeilijk te vinden. In parkjes of aan de rand van de wijk zijn hiervoor wel mogelijkheden aanwezig. Ten aanzien van het veiligheidsaspect moeten de grenzen van de mogelijkheden verkend worden. Met de komst van het Speelbos in het Balijbos en de uitwerking van een aantal speelmogelijkheden in Oosterheem zijn hiertoe de eerste stappen gezet. In de communicatie met de ouders en de kinderen zullen de mogelijkheden op dit terrein meer onder de aandacht worden gebracht. Te vaak nog is men onbekend met de mogelijkheden of is er een angst voor het onbekende. Uit de enquête komt tevens naar voren dat de respondenten de voorkeur geven aan een concentratie van spelen op grotere plekken die goed centraal zijn gelegen. Heel kleine plekjes met één of twee toestellen worden niet gewaardeerd. Dit sluit goed aan bij het beleid van de laatste jaren. Zowel ruimtelijk als vanuit het beheer wordt deze lijn zoveel mogelijk gevolgd. De mogelijkheden om meer te variëren in het aanbod zijn groter bij wat grotere plekken. Aan de andere kant blijkt uit de enquête dat er toch ook een sterke voorkeur is om niet al te ver van de woning een speelvoorziening aan te treffen. In de uitwerking van het beleid zal hierin een balans moeten worden gevonden.

Beleidsuitgangspunten:

- Op termijn moet er een gevarieerder aanbod aan speelvoorzieningen zijn gerealiseerd.
- Er wordt meer accent gelegd op grotere, goed gesitueerde speelplekken zonder het belang van kleinere plekken met name voor het belang van kleinere plekken, met name voor de doelgroep t/m 5 jaar, uit het oog te verliezen.

6 De opgave

Vanuit het beleidskader en de hierin aangegeven beleidsuitgangspunten is een indicatieve opgave per wijk geformuleerd. Het is nadrukkelijk niet de opzet hiermee een definitieve uitgewerkte opgave neer te leggen. Zoals in de communicatieparagraaf is beschreven is het aan de bewoners binnen een blok, wanneer de situatie zich voordoet, zich uit te spreken over de definitieve opgave. Voor het formuleren van de opgave is een stappenplan doorlopen en een werkwijze gevolgd die hierna is beschreven.

Uitgangssituatie is, in ieder geval voor de bestaande stad, de huidige situatie. De inventarisatie van de speelvoorzieningen is geactualiseerd. Onderdeel van de inventarisatie is de bepaling van de barrières waardoor de zogenaamde blokken ontstaan. Deze blokken zijn cruciaal in de verdere uitwerking. Voor deze blokken is vervolgens de bevolkingssamenstelling vastgesteld en de ontwikkeling hierin voor de verschillende leeftijdsgroepen.

Binnen het blok is vervolgens gekeken naar de spreiding van de voorzieningen waarbij de verschillende loopafstanden zijn gehanteerd. Er is gekeken naar de ruimtelijke mogelijkheden van de plekken in relatie tot de totale speelruimte. Daarnaast is de demografische informatie gebruikt om het aantal voorzieningen te bepalen en de gemiddelde gebruiksdruk te berekenen. De technische kwaliteit en het historisch verslag in het beheersysteem zijn in ogenschouw genomen. Uiteindelijk is op basis hiervan een opgave per blok geformuleerd.

Indicatieve opgave per wijk

In deze indicatieve opgave per wijk is aangeduid welke plekken van essentieel belang zijn binnen het blok, welke voorzieningen op termijn kunnen vervallen en welke omgevormd dienen te worden. De omvorming kan een opwaardering betekenen van een plek voor 0 t/m 5 jarigen naar een speelplek voor kinderen t/m 11 jaar, dit komt in de regel neer op een aanpassing van het ontwerp en een uitbreiding met bijvoorbeeld een groter speeltoestel. Aan de andere kant kan er ook worden omgevormd van een speelplek 0 t/m 11 jaar naar een plekje voor peuters en kleuters. Dit betekent meestal het verwijderen van één of twee speeltoestellen. Daarnaast is aangegeven of nieuwe voorzieningen gewenst zijn en zo ja binnen welk blok. In het document "Inventarisatie en indicatieve opgave" is de opgave geconcretiseerd. Met bewoners zal de theoretische opgave moeten worden uitgewerkt op blokniveau. Hieronder wordt in het kort de opgave per wijk beschreven.

Centrum

De wijk centrum is onderverdeeld in het Dorp, Palenstein, Driemanspolder en het Stadscentrum.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

Dorp

Karakteristiek:

Het Dorp vormt de historische kern van Zoetermeer met een uitbreiding die het in de jaren 50 heeft gekregen. De woonbuurten worden gekenmerkt door smalle straatjes met veel geparkeerde auto's en weinig openbaar groen. De speelruimte is beperkt en het aantal speelplekken is gering. Het aantal kinderen in het Dorp is verhoudingsgewijs tot de rest van Zoetermeer laag.

Toelichting op de opgave:

De opgave voor het Dorp betekent een verschuiving binnen en een uitbreiding van het aantal voorzieningen. Verhoudingsgewijs zijn er te veel plekjes voor peuters en kleuters en te weinig voor oudere kinderen. In totaal komen er twee peuterplekjes te vervallen, worden er twee kleine plekjes opgewaardeerd naar een speelplek voor 0 t/m 11 jarigen en wordt voorgesteld voor dezelfde doelgroep twee nieuwe speelplekken te realiseren. Eén hiervan is een speelplek in de Dorpsstraat ter hoogte van de Soetelaar die volledig is ontworpen op het geïntegreerd spelen (kinderen met en zonder functiebeperking). Ten behoeve van de jongeren is er geen opgave geformuleerd, het aantal voorzieningen is toereikend. In het Vernedepark is een, vorig jaar gerenoveerd, stedelijk skatepark gesitueerd.

Palenstein

Karakteristiek:

Palenstein is de eerste uitbreiding nadat Zoetermeer eind jaren 60 haar groeikernstatus verwierf. De wijk wordt gekenmerkt door een hoogbouw- en een laagbouwgedeelte. Een groenzone vormt de overgang tussen deze wijkdelen waarin een groot aantal speelvoorzieningen voor verschillende doelgroepen is opgenomen. Voor kinderen in de hoogbouw begint de speelruimte in feite binnen het complex, op de galerij, het trappenhuis etc. De jongere kinderen zullen vooral onder begeleiding de openbare speelruimte, die er in voldoende mate is, ontdekken. De waterspeelplaats kan als zeer specifieke speelplek worden aangemerkt. In de laagbouwbuurten is voldoende aantrekkelijke speelruimte in de vorm van de verbrede woonpaden.

Toelichting op de opgave:

Voor het hoogbouwgebied en de gestapelde bouw aan de Dumeelaan is geen opgave geformuleerd. Hoewel de gemiddelde gebruiksdruk voor een deel laag is, is gelet op de beperkte speelruimte voor kinderen in de hoogbouw te rechtvaardigen dat het huidige voorzieningenniveau gehandhaafd blijft. Om deze reden is het eveneens te verdedigen dat in het hoogbouwgebied een waterspeelplaats is en blijft gesitueerd, een zeer onderhoudsintensieve en kwetsbare voorziening. In het laagbouwgebied kan één peutervoorziening komen te vervallen. In Palenstein zijn voldoende voorzieningen voor de jongeren.

Driemanspolder

Karakteristiek:

De tweede uitbreidingswijk van Zoetermeer is Driemanspolder. Ook deze wijk wordt gekenmerkt door een hoogbouwgedeelte en een laagbouwdeel. In het hoogbouwgebied en in de overgang naar de laagbouw is een groengebied gesitueerd waarvan het Willem Alexanderplantsoen onderdeel uitmaakt. Hierin zijn veel speelvoorzieningen opgenomen. Ook hier is een waterspeelplaats gesitueerd.

Het laagbouw gedeelte heeft minder speelruimte, op een aantal verbrede woonpaden kunnen kinderen veilig spelen. Het percentage kinderen is in deze buurten is relatief laag.

Toelichting op de opgave:

Getalsmatig is er geen opgave voor Driemanspolder geformuleerd. Wel wordt een verschuiving voorgesteld, twee plekje voor peuters kunnen komen te vervallen waar tegenover staat dat er twee voorzieningen voor 0 t/m 11 jarigen kunnen worden gerealiseerd. Ook voorziet de opgave in het opwaarderen van een peuterplekje. In “de blokken” Vlamingstraat en Dublinstraat is enerzijds vanwege het lage kinderaantal (Vlamingstraat) en anderzijds vanwege het private karakter (Dublinstraat) geen opgave neergelegd.

In het hoogbouwgebied blijven de voorzieningen gehandhaafd evenals de waterspeelplaats om dezelfde redenen als bij de hoogbouw Palenstein is aangegeven. Het voorzieningenniveau voor jongeren is in overeenstemming met de uitgangspunten, er is geen opgave geformuleerd.

Stadscentrum

Karakteristiek:

Naast het winkel- en kantorengedebied kent het Stadscentrum een beperk aantal woonbuurten. Deze buurten kennen over het algemeen een hoge dichtheid, liggen in meer stedelijk gebied en kennen een beperkte speelruimte. In het Stadshart zelf is alleen op de Plaats een speelplek aanwezig.

Toelichting op de opgave:

In de Franse (laagbouw)buurt kunnen een tweetal speelplekjes komen te vervallen. In het Stadshart zelf zal de speelplek op de Plaats gehandhaafd blijven. Overwogen wordt hier meer een spelaanleiding te realiseren, in overeenstemming met de functie van de Plaats en wat betreft de uitstraling passend bij de overige inrichting van het Stadshart.

Voor jongeren is er in het stadscentrum geen voorziening in de vorm van een verhard speelveld aanwezig, hiervoor is geen ruimte. Zij moeten uitwijken naar het Binnenpark of naar Palenstein waar deze velden wel zijn gesitueerd. Deze voorzieningen liggen overigens binnen de afstand van 800 meter.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

Meerzicht

Karakteristiek:

De wijk is ontstaan begin jaren 70 en kent in stedenbouwkundig opzet een duidelijke tweedeling. Het noordoostelijk deel wordt gekenmerkt door hoogbouw in een hele landschappelijke groene setting. Het overige deel van de wijk bestaat overwegend uit laagbouw. Deze gebieden zijn verkeersluw door een stelsel van woonpaden en geen doorgaande wegen. De Bergenbuurt wordt gekenmerkt door de woondekken.

De speelruimte in de wijk hangt sterk samen met deze stedenbouwkundige context. In het hoogbouwgebied is veel speelruimte aanwezig, al zal men altijd naar het maaiveld moeten om hiervan te profiteren. In dit parkachtig landschap zijn in ruime mate speelvoorzieningen aanwezig.

In de laagbouwbuurten is eveneens voldoende speelruimte aanwezig vooral vanwege de vele verkeersluwe gebieden en de aanwezigheid van de woondekken. Het Westerpark direct grenzend aan de wijk biedt veel speelmogelijkheden.

Toelichting op de opgave:

Het aanbod aan speelvoorzieningen is redelijk in balans. Het hoogbouw gebied is op orde, het huidige aantal voorzieningen blijft gehandhaafd, zo ook het “waterelement”. In de laagbouw ligt een opgave voor een viertal nieuw peuterplekken, daarnaast wordt voorgesteld vier andere te laten vervallen. Twee peuterplekken worden aangepast voor de doelgroep t/m 11 jaar.

Buytenwegh de Leyens

Buytenwegh en de Leyens zijn in dit beleidskader apart uitgewerkt.

Karakteristiek Buytenwegh:

De wijk is in de jaren 70 gebouwd, een stedenbouwkundig concept dat overwegend voorziet in laagbouw met een percentage gestapelde laagbouw, de zogenaamde woondekken. Deze woondekken liggen als “ruggen” in de wijk en zijn gesitueerd op het cultuurhistorisch patroon. De watergangen en windsingels zijn eveneens overblijfselen van het oude landschap. In de wijk is over het algemeen voldoende speelruimte aanwezig, zij het dat in een aantal buurten de ruimte beperkt is. De woondekken hebben als kwaliteit dat zij op het woonniveau een “verkeersvrije straat” hebben.

Toelichting op de opgave:

De opgave voor Buytenwegh is beperkt. Voor de peuters t/m 5 jaar is binnen een aantal blokken een overmaat aan plekjes aanwezig en kunnen er vijf vervallen. Daarnaast wordt voorgesteld twee peuterplekjes op te waarderen naar een meer volwaardige voorziening voor schooljeugd en één plek af te bouwen naar een peuterplekje.

Karakteristiek De Leyens:

De wijk is gebouwd eind jaren 70, begin jaren 80. Het zuidelijk deel wijkt in stedenbouwkundig opzicht sterk af van het noordelijk deel.

De laagbouw in het zuidelijk deel sluit aan op Buytenweg, uitsluitend laagbouw met een nogal onoverzichtelijke verkeersstructuur. Speelruimte is in deze wijk niet ruim aanwezig, het Binnenpark is echter van grote betekenis voor dit deel van de wijk. Het noordelijk deel kent een overwegend afwijkende woningtypologie. Hier is meer speelruimte te vinden, het groen langs de Meerpolderdijk en Aziëweg vervult hierin een belangrijk rol.

Toelichting op de opgave:

De opgave voor De Leyens is aanzienlijk. Er kunnen zeven speelplekjes voor de leeftijd tot 5 jaar op termijn verdwijnen en er wordt voorgesteld één nieuwe te realiseren. Eén peuterplekje kan worden opgewaardeerd naar een speelplek voor schooljeugd en andersom kan één plek voor schooljeugd worden teruggebracht tot een peuterplekje.

Voor de jongeren is een uitbreiding met een multifunctioneel speelveld voorzien in blok 16. Het is in eerder stadium vanwege bezwaren van omwonenden niet mogelijk gebleken deze noodzakelijke voorziening te realiseren. Er worden initiatieven ondernomen om een multifunctioneel speelveld in aanvulling op de aanwezige voorzieningen in het Binnenpark te realiseren.

Seghwaert/Noordhove

De wijken Seghwaert en Noordhove zijn in dit beleidskader gezamenlijk beschouwd vanwege de directe aansluiting. Kinderen bewegen zich zonder belemmering over de grens. De opgave is wel per wijk specifiek geformuleerd omdat de opgave per wijk sterke verschillen vertoont.

Karakteristiek Seghwaert:

De wijk is ontstaan in de jaren 70, het stedenbouwkundig concept is gebaseerd op het principe van stedelijke profielen en vrijwel gesloten bouwblokken. De verkaveling is kleinschalig en de architectuur gevarieerd. De openbare buitenruimte is kleinschalig, gevarieerd maar versnipperd.

In de wijk is veel gevarieerde informele speelruimte aanwezig. De speelplekken zijn voornamelijk gesitueerd in verkeersluwe binnengebieden.

De dichtheid van speelvoorzieningen is zeer hoog, het hoogst in Zoetermeer.

Het aandeel kleine plekjes is zeer hoog, hier en daar staat zelfs een enkel speeltoestel. De ruimte voor grotere speelplekken is beperkt, de voorzieningen voor jongeren zijn vooral in de parken gesitueerd.

**in het prikkende hooi spelen en
kijken naar anderen spelen als
het vakantie is spelen met een
vlot spelen in een veilige omge-
ving spelen bij jou of bij mij spe-
len en de tijd vergeten spelen**

Toelichting op de opgave:

De dichtheid van wegen in Seghwaert is zeer hoog, door dit hoge aantal barrières is het aantal blokken hoog. Binnen deze blokken zijn in ruime mate speelplekken te vinden voor de doelgroep 0 t/m 5 jaar. Het aantal speelplekken voor deze groep kan dan ook op termijn met twaalf worden teruggebracht. Er kan één speelplek voor schoolkinderen komen te vervallen evenals vier tafeltennistafels (sportattributen). Hierover zijn, vanwege de voortdurende overlast, in het verleden afspraken gemaakt met omwonenden. Er kan verder voor zowel peuters als voor schooljeugd een nieuwe plek worden gerealiseerd. Een aantal voorzieningen kan worden omgevormd, enerzijds wordt voorgesteld een viertal peuterplekjes af te stemmen op de doelgroep t/m 11 jaar en andersom drie speelplekken juist af te stemmen op peuters. Het aantal voorzieningen voor jongeren is voldoende.

Karakteristiek Noordhove:

De wijk is grotendeels gebouwd vanaf jaren 80. De stedenbouwkundige opzet is wezenlijk anders dan die in Seghwaert, de verkaveling is grootschaliger en rationeler. De bouwblokken zijn langer, de waterlopen zijn als singels vormgegeven. Het groen is geconcentreerd in grotere parken waarin over het algemeen de speelvoorzieningen voor de schooljeugd en de jongeren zijn geconcentreerd. Daarnaast zijn er binnen de woonbuurten vooral hele kleine speelplekjes gesitueerd.

Toelichting op de opgave:

De opgave in Noordhove richt zich vooral op het terugbrengen van het aantal speelplekjes voor de 0 t/m 5 jarigen. Naast het opheffen van een achttal plekken worden er twee nieuwe peuterplekken voorgesteld en worden twee andere opgewaardeerd naar plekken voor de schooljeugd. In blok 2 is onlangs naar aanleiding van de reacties van omwonenden een speelplek verwijderd, een plek die vanuit deze opgave gewenst zou zijn.

Het aantal voorzieningen voor jongeren is voldoende.

Rokkeveen

Karakteristiek:

De wijk is gebouwd in de jaren 80, kent eenzelfde rationeel stedenbouwkundige opzet als Noordhove. Het openbaar groen is geconcentreerd in parkjes waarin ook de scholen voor het basisonderwijs zijn opgenomen. In de parkjes is een concentratie aan speelruimte en speelvoorzieningen te vinden. Het Burgemeester Hoekstrapark, het Floriadepark en het Balijbos bieden veel mogelijkheden tot spelen met name voor de kinderen vanaf 6 jaar.

In het Balijbos is onlangs het Spel- en struinbos gerealiseerd. Op openbare schoolterreinen van basisscholen staan vaak speeltoestellen die “meetellen” in het spreidingspatroon in de wijk. Over het algemeen kan worden geconstateerd dat er in de wijk voldoende informele speelruimte aanwezig is.

Toelichting op de opgave:

Voor Rokkeveen is een aanzienlijk opgave geformuleerd. Voor de peuters wordt voorgesteld vijf nieuwe plekjes te creëren en één te verwijderen. Twee peuterplekjes worden opgewaardeerd tot voorzieningen voor de schooljeugd. Voor deze doelgroep worden verder drie nieuwe voorzieningen voorgesteld, kan er één vervallen en wordt er één verkleind. Het aantal voorzieningen voor jongeren is in overeenstemming met de uitgangspunten van het beleid.

Oosterheem

Karakteristiek:

De wijk is voor een deel nog in aanbouw. Deelplan 1 en 2 zijn inmiddels gereed. In stedenbouwkundig opzicht kent de wijk vele gezichten. In het eerste deelplan is gebouwd in een hoge dichtheid waarin de speelruimte beperkt is.

Het aantal kinderen in Oosterheem is zeer hoog. Door het beperkte aantal speelplekken in combinatie met dit hoge kindertal is de gemiddelde gebruiksdruk erg hoog ten opzichte van het Zoetermeerse gemiddelde. De oorzaak hiervan is reeds eerder gegeven.

Resultaat Enquête Spelen 2005: Vanwege de geschetste problematiek in Oosterheem is een gedeelte van de enquête-uitslag gezet naast het Zoetermeers gemiddelde. Aan de enquête in Oosterheem hebben bijna 160 ouders (kinderen) meegedaan. Uit onderstaand overzicht blijkt dat men vooral ontevreden is over het aantal en de spreiding van speelvoorzieningen voor 0 t/m 11 jarigen en dat men de oplossing hiervoor dicht bij huis wil.

De volledige uitkomst van de enquête is terug te vinden in de rapportage van Onderzoek en Statistiek.

	Oosterheem	Zoetermeer gemiddeld
Speelruimte is onvoldoende 0 t/m 11 jaar	60%	36%
Speelruimte is onvoldoende 12 t/m 17 jaar	65%	56%
aantal speelplekken 0 t/m 11 jaar onvoldoende	83%	56%
verdeling speelplekken 0 t/m 11 jaar onvoldoende	80%	54%
Meer kleine speelplekjes dicht bij huis dan grote verder weg	69%	56%
Verdeling speelvoorzieningen 0 t/m 11 tov 12 t/m 17 jaar		
Tevreden over verdeling	25%	34%
Meer speelplekken voor 0 t/m 11 jaar	56%	38%
Meer speelvoorzieningen voor 12 t/m 17 jaar	19%	28%

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

Toelichting op de opgave:

Voor Oosterheem is een omvangrijke indicatieve opgave geformuleerd. Nadrukkelijk wordt vermeld dat het hier in eerste instantie een kwantitatieve opgave betreft. Het betreft een opgave die extra is bovenop het Speelprogramma Oosterheem d.d. januari 2005. Voor de doelgroep t/m 5 jaar wordt voorgesteld in heel Oosterheem 22 extra speelplekjes of spelaanleidingen te realiseren. Voor de doelgroep t/m 11 jaar is er een opgave om 5 extra plekken te realiseren. Voor de jeugd zijn geen extra voorzieningen benodigd. Met name in het eerste reeds gerealiseerde deelplan zal het moeite kosten om de peuterplekjes te realiseren, in de overige delen zal dit minder moeite kosten. De opgave zal letterlijk nog moeten worden vormgegeven, samen met betrokkenen zoals bewoners, architecten en marktpartijen.

Totaal overzicht van de indicatieve opgave

	speelplekken voor kinderen 0 t/m 5 jaar			speelplekken voor kinderen 0 t/m 11 jaar			speelvoorz. 12 t/m 17 jaar speelveld etc.	speelvoorz. 12 t/m 17 jaar spel/sportattributen
	afname	omvorming naar 0 t/m 11 jaar	nieuw	afname	omvorming naar 0 t/m 11 jaar	nieuw	nieuw	afname
Centrum	7	3	1		1	4		
Meerzicht	4	2	4					1
Buytenwegh de Leyens	12	3	1		1		1	
Seghwaert/Noordhove	20	7	3	1	3			4
Rokkeveen	1	2	5	1	2			
Zoetermeer excl. Oosterheem	44	17	14	2	7	9	1	5
Oosterheem		1	22			5		

Conclusie:

De opgaven per wijk (excl. Oosterheem):

Speelplekken 0 t/m 5 jaar: afname = 30

Speelplekken 0 t/m 11 jaar: toename = 17

Speelvoorzieningen 12 t/m 17 jaar: 1 nieuw speelveld, afname 5 attributen

De opgaven voor Oosterheem:

(dit is een opgave bovenop de 20 nog geplande speelvoorzieningen):

Speelplekken 0 t/m 5 jaar: toename = 22

Speelplekken 0 t/m 11 jaar: toename = 6

26

spelen met zand tussen je tenen

spelen als het regent spelen met Effect uitwerking opgave op de gebruiksdruk

je vriendjes spelen rondom een

troon van hout spelen vaak heel

serieus spelen met elkaar spe-

len tussen het vers gemaaid gras

Wanneer op termijn de opgave wordt uitgewerkt zoals is aangegeven heeft dit gevolgen voor de gemiddelde gebruiksdruk (voor de speelplekken 0-5 en 0-11 jaar). Zoals eerder aangegeven is er in 2005 sprake van een onevenwichtig beeld. Wanneer het jaar 2011 in theoretische zin als vertrekpunt wordt gekozen als jaar waarin de opgave gemeentebreed is uitgewerkt, komt een aanmerkelijk gunstiger beeld naar voren. In 2011 schommelt de gemiddelde gebruiksdruk rond de 50. Alleen Oosterheem kent een hogere gebruiksdruk. Dit is te verklaren door de relatief “jonge leeftijd van de wijk”. De gebruiksdruk in 2011 ligt echter volledig in de lijn van wat elders in de wijken in het verleden heeft plaatsgevonden.

Ook in Oosterheem zal op termijn een stabilisatie rond de 50/60 kinderen per speelplek optreden.

Uit deze verkenning is de conclusie te trekken dat na de uitvoering van het beleid een evenwichtige spreiding voor wat betreft het gebruik is bereikt.

	2005			2011 indicatie gerealiseerde opgave		
	aantal speelplek.	aantal kinderen	kind./ speelplek	aantal speelplek.	aantal kinderen	kind./ speelplek
Centrum	45	2103	47	43	2283	53
Meerzicht	32	2127	66	32	1906	59
Buytenwegh de Leijens	64	2379	37	54	2189	40
Seghwaert/ Noordhove	105	3958	38	89	3504	39
Rokkeveen	37	3751	101	43	2774	64
Zoetermeer excl. O'heem	283	14204	50	261	12424	48
Oosterheem	8	1552	172	47	4371	93
Zoetermeer incl. O'heem	291	15756	54	308	16795	55

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

7 Beheer

Intensief onderhoud

Speelvoorzieningen vergen een intensief onderhoud. Het veilig houden van de voorzieningen heeft een hoge prioriteit. Op basis van de inspecties wordt frequent kleinschalig onderhoud uitgevoerd. Door de hoge gebruiksdruk van de meeste voorzieningen is een intensief onderhoud noodzakelijk en zullen regelmatig onderdelen van toestellen vervangen worden. Hierbij moet gedacht worden aan trappen (traptreden), kabels en andere bewegende delen. Verder vereist de ondergrond voortdurend aandacht. Valdempende ondergronden moeten aan hoge eisen voldoen, van rubbertegels neemt de valdempende werking op termijn af waardoor vervanging noodzakelijk is en andere ondergronden (houtsnippen en zand) moeten regelmatig worden aangevuld. Het schoonhouden van de speeltoestellen en de ondergrond is een bijna dagelijkse zorg. Bij het ontwerp en de uitwerking van speelplekken moeten duurzame materialen worden toegepast.

Ten gevolge van vandalisme (vernielingen en brandstichting) is vaak aanvullend onderhoud en vervanging van onderdelen noodzakelijk. Bij de bepaling van de opgave voor de buurt is de feitelijke informatie met betrekking tot het vandalisme betrokken. Speelplekken die regelmatig worden vernield komen, wanneer er een keus moet worden gemaakt, eerder in aanmerking om op te heffen dan voorzieningen waar vandalisme niet aan de orde is.

Veilig spelen

De veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen. Dit besluit is in werking getreden op 26 maart 1997. De wet geldt voor speeltoestellen die uitsluitend bestemd zijn voor openbare gelegenheden. Het besluit strekt zich uit over de gehele levensduur van een toestel: de ontwikkeling, het ontwerp, de plaatsing, het onderhoud etc. In deze wet staat dat speeltoestellen veilig moeten zijn, ze moeten voldoen aan wettelijke veiligheidseisen vastgelegd in Europese Normen. Naast de eisen aan het toestel zelf zijn eisen opgesteld met betrekking tot de plaatsing, de standplaats van toestellen ten opzichte van elkaar in relatie tot de omgeving en ondergronden. Nieuwe toestellen moeten zijn voorzien van een certificaat van typekeuring, een bouwtekening en een logboek.

In Zoetermeer worden speelvoorzieningen en speeltoestellen 4x per jaar op veiligheid geïnspecteerd door een gespecialiseerd team. De bevindingen worden bijgehouden in zogenaamde logboeken en opgeslagen in het beheersysteem. Op basis van deze inspecties wordt dagelijks, periodiek en groot onderhoud geprogrammeerd en uitgevoerd.

Afstemming in de tijd

De bevolkingssamenstelling in een buurt is aan veranderingen onderhevig. Waar nu peuters en kleuters wonen zullen over een aantal jaren de jongeren wegtrekken naar andere voorzieningen in de wijk. Ook verhuisbewegingen zijn van invloed op de bevolkingssamenstelling.

In de regel wordt een afschrijvingstermijn op speelvoorzieningen gehanteerd van 10 tot 15 jaar, dit betekent dat na gemiddeld 12 jaar de speeltoestellen zijn versleten en voor vervanging in aanmerking komen. Dit is dan ook het moment om opnieuw de inrichting van de plek aan de orde te stellen. Hierbij worden de bevolkingsamenstelling, de wensen van dat moment en de mogelijke klachten betrokken. In het ontwerp van speelplekken moet zoveel mogelijk op veranderingen door de tijd worden ingespeeld. Een bepaalde mate van flexibiliteit is belangrijk. Wanneer het aantal kinderen binnen het blok afneemt wordt het aantal toestellen teruggebracht en andersom wanneer het kindertal toeneemt wordt ook een aantal toestellen vergroot en afgestemd op de doelgroep.

De uitvoering van dit beleidskader zal binnen deze beheercyclus plaatsvinden. Hierbij wordt er van uit gegaan dat ieder jaar gemiddeld 25 plekken voor gehele of gedeeltelijke vervanging in aanmerking komen. Door deze cyclus te volgen kunnen de kosten hiervan worden gedekt uit de middelen in de algemene dienst als het beperkte vervanging betreft of kan dekking worden gevonden in Voorziening groot onderhoud wanneer de vervanging grootschaliger is.

Maatschappelijke vraag

Van bewoners zullen ad hoc verzoeken tot aanpassingen van speelvoorzieningen binnen (blijven) komen. Deze verzoeken zullen vaak betrekking hebben op het realiseren, verkleinen of vergroten van speelvoorzieningen of om het weghalen daarvan. Een verzoek dat vaak los staat van de actuele veiligheidssituatie en het technisch noodzakelijke onderhoud.

Bij het binnenkomen van een dergelijk verzoek zal allereerst gekeken worden of het verzoek past binnen het beleidskader en of er een opgave is geformuleerd voor het "blok". Wanneer het verzoek past binnen het beleid wordt dit verzoek meegenomen in het uitvoeringsprogramma, zie hoofdstuk 8 en de afweging die hierin plaatsvindt. Wanneer het verzoek niet overeenstemt met het beleid zal een kort onderzoek uitgevoerd worden naar de haalbaarheid en wenselijkheid van het verzoek. Hierbij zullen de bewoners van het blok worden betrokken. Om binnen het blok tot consensus te komen zal als uitgangspunt worden genomen dat een ruime meerderheid (2/3) van de bewoners achter een voorstel moet staan (zie hoofdstuk 10).

**in het prikkende hooi spelen en
kijken naar anderen spelen als
het vakantie is spelen met een
vlot spelen in een veilige omge-
ving spelen bij jou of bij mij spe-
len en de tijd vergeten spelen**

Wanneer er, los van noodzakelijke technisch onderhoud, investeringen noodzakelijk zijn vanwege een maatschappelijk verzoek wordt de investering die hiermee samenhangt niet ten laste gebracht van de Voorziening groot onderhoud maar moet een andere dekking hiervoor worden gevonden. Dit geldt evenzeer voor de hiermee samenhangende kosten van onderhoud.

In deze situaties, dat het verzoek niet past binnen de financiële uitgangspunten van het beleid, wordt dit aan het bestuur voorgelegd.

Juridische status

Wanneer uit de opgave blijkt dat er een speelplek kan komen te vervallen zal dit over het algemeen betekenen dat de toestellen en de ondergrond wordt verwijderd. De plek zelf blijft als zodanig in tact en openbaar toegankelijk. In juridische zin krijgt deze ook geen andere bestemming, meestal hebben speelplekken een groenbestemming. Bij een bestemmingswijziging moet een juridische procedure worden ingezet waarbij belanghebbende de mogelijkheid krijgen zich hierover uit te spreken.

8 Uitvoeringsprogramma

De uitvoering van het beleidskader vraagt om een zorgvuldige programmering. De input voor het programma voor beheer en vervangingen komt uit een aantal invalshoeken. Allereerst is in dit beleidskader een indicatieve opgave per wijk geformuleerd. De geformuleerde beleidsuitgangspunten hebben hiervoor als basis gediend. Ten tweede is de actuele technische staat van onderhoud van de voorzieningen essentieel. Jaarlijks worden de voorzieningen vier keer geïnspecteerd, hieruit volgt een technisch noodzakelijk onderhouds- en vervangingsprogramma. Ten derde zijn er wensen vanuit de buurt die via de wijkmanager worden ingebracht en van invloed zijn op de prioritering en de uiteindelijke programmering.

Voor de programmering van de uitvoering is in eerste instantie de technische staat van de voorzieningen leidend. Hiermee hangt immers de veiligheid van de voorzieningen samen. Op het moment dat een speelvoorziening technisch toe is aan groot onderhoud of vervanging zal deze in de programmering worden opgenomen. De wijkmanagers worden betrokken bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma voor het inbrengen van maatschappelijke wensen en voor het mede bepalen van de prioriteiten. Wensen van bewoners worden opgenomen voor zover hiervoor de financiële middelen aanwezig zijn. Soms zal hierover separaat een advies volgen om financiële middelen te verwerven. Het uitvoeringsprogramma zal jaarlijks in het geactualiseerde Beheerplan Openbare Ruimte worden opgenomen dat aan het bestuur wordt voorgelegd. Dit zal voor het eerst in het najaar van 2005 gebeuren.

Gefaseerde uitvoering

De uitvoering zal gefaseerd plaatsvinden en zoals al gezegd primair worden bepaald door het technisch onderhouds- en vervangingsprogramma. Als uitgangspunt wordt hiervoor het resultaat gebruikt van de inspectie die na de zomerperiode wordt uitgevoerd opdat een zo actueel mogelijk programma wordt opgesteld voor het jaar daarop. Verspreid door de stad heen zal de komende jaren het beleid tot uitvoer worden gebracht. In de ene wijk zal een opgave tot verminderen van het aantal voorzieningen worden doorgevoerd terwijl in een andere wijk het gemis aan voorzieningen wordt opgevuld. Belangrijk is dat hierin een balans moeten worden gevonden tussen het aantal nieuw te realiseren voorzieningen en het te verminderen aantal. Op korte termijn kan niet overal waar een uitbreiding van het aantal speelplekken is voorzien deze worden gerealiseerd omdat de financiële ruimte hiervoor moet ontstaan door het niet vervangen van speelplekken die kunnen vervallen. Op deze wijze kan zonder grote financiële consequenties het beleid tot uitvoer worden gebracht. De laatste jaren is er onduidelijkheid geweest in het speelbeleid. De hiermee samenhangende financiële schaarste heeft geleid tot een beperkt onderhoud van bestaande voorzieningen. Het veilig houden van de voorzieningen heeft de hoogste prioriteit, veelvuldige reparaties van oude speeltoestellen zijn hiervan het gevolg geweest en vervangingen zijn soms achterwege gebleven.

**in het prikkende hooi spelen en
kijken naar anderen spelen als
het vakantie is spelen met een
vlot spelen in een veilige omge-
ving spelen bij jou of bij mij spe-
len en de tijd vergeten spelen**

In de programmering van 2006 wordt een groot aantal van deze vervangingen opgenomen en wordt de achterstand ingelopen. Hiervoor zijn in dit jaar de middelen toereikend. Vanaf 2006 zullen jaarlijks minder grote investeringen noodzakelijk zijn.

In Oosterheem ligt een grote opgave en is de maatschappelijke druk groot. De roep om meer speelvoorzieningen is van begin af aan sterk geweest. In dit beleidskader komt duidelijk naar voren dat dit terecht is, het voorzieningenniveau in Oosterheem is in vergelijking met de rest van de stad achtergebleven. Hiervoor is bij de geformuleerde opgave een verklaring gegeven. Het is van belang op korte termijn deze opgave in een inhaalslag tot uitvoer te brengen. Vooruitlopend op de formele vaststelling van het beleid wordt nog in 2005, in het reeds gerealiseerde deel van de wijk, de opgave besproken met de bewoners. Het resultaat hiervan, het plan van aanpak, wordt in inspraak gebracht en in de eerste helft van 2006 wordt overgegaan tot de uitvoering hiervan. Hiermee wordt het voorzieningenniveau in Oosterheem op korte termijn in overeenstemming gebracht met de rest van Zoetermeer. Voor de nog te realiseren delen wordt de opgave meegenomen in de reguliere planvorming.

Tijdelijke voorzieningen

In Oosterheem worden een aantal geplande speelvoorzieningen later aangelegd omdat een deel van de buurt nog niet is bebouwd of omdat bouwverkeer en bouwketen de aanleg onmogelijk maakt. In die situaties en om de druk op de overige voorzieningen te doen afnemen is het denkbaar dat er tijdelijke speelvoorzieningen worden gerealiseerd. Zo zou bijvoorbeeld in afwachting van de skatebaan in de Centrale parkzone elders een tijdelijke beperkte skatevoorziening gerealiseerd kunnen worden. Deze tijdelijke ad hoc oplossingen worden door het projectbureau Oosterheem geïnitieerd en maken verder geen onderdeel uit van dit beleidskader.

9 Financiën

Kosten en dekking

In een periode van tien jaar wordt het beleid uitgewerkt met een tussentijdse evaluatie in 2010.

In onderstaande tabel staan de kosten voor het onderhoud en de vervangingen van speelvoorzieningen voor de periode tot en met 2010 weergegeven.

Kosten (bedragen in euro's)		2006	2007	2008	2009	2010
1	dagelijks/periodiek onderhoud	276.000	276.000	276.000	276.000	276.000
2	groot onderhoud/vervangingen	485.000	200.000	200.000	200.000	200.000
3	participatie	85.000	85.000	85.000	85.000	35.000
4	multifunctioneel speelveld De Leyens	100.000				
5	Oosterheem (extra kosten opgave)	200.000	100.000	50.000	50.000	
totaal		1.137.000	652.000	602.000	612.000	512.000

Verklaring

- 1) Dit zijn de kosten voor het dagelijks en periodiek schoon, heel en veilig houden van de speelvoorzieningen. De kosten van onderhoud in Oosterheem zijn in dit overzicht niet opgenomen. Deze nemen jaarlijks toe in relatie tot de uitbreiding en zijn nog ondergebracht in de post Openbaar Groen.
- 2) Dit zijn de kosten voor groot onderhoud en vervangingen aan het einde van de levensduur. In 2006 wordt een achterstand ingelopen die de laatste jaren is opgelopen. Hiervoor zal een programma worden opgesteld. Voor de jaren hierna zijn de bedragen opgenomen die in het kader van de Beheervisie Openbare Ruimte zijn gereserveerd. Hiervoor zal jaarlijks een programma worden opgesteld. De bedragen zijn gerelateerd aan afschrijvingstermijnen van de voorzieningen in relatie tot de benodigde investeringsbedragen.
- 3) Dit zijn feitelijk geen kosten maar gereserveerde bedragen voor participatie. Met bewoners zal het programma worden ingevuld.
- 4) Voor het realiseren van een multifunctioneel speelveld in de wijk de Leyens is op verzoek van de wijkmanager een bedrag gereserveerd. Hiervoor is een locatie gevonden in het Binnenpark.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

- 5) De indicatieve opgave in Oosterheem, het realiseren van 27 extra speelvoorzieningen, vergt een investering van € 400.000,- verspreid over vier jaar. Hiervoor is een indicatieve verdeling aangegeven

Dekking

In de “bestaande stad” zijn voor het noodzakelijke onderhoud en de investeringen de financiële middelen aanwezig dan wel gereserveerd. Door over een periode van tien jaar het evenwicht te bewaren in de investeringen en besparingen kan deze uitwerking neutraal geschieden. Voorwaarde hierbij is het technisch onderhoudsprogramma leidend te laten zijn voor de programmering.

De kosten voor het dagelijks en periodiek beheer zijn gedekt in de begroting Algemene Dienst en de Deelmeerjarenbegroting Oosterheem.

Voor participatie zijn in eerder stadium door de raad middelen beschikbaar gesteld.

De investeringen worden ten laste gebracht van de in de Beheervisie Openbare Ruimte gereserveerde middelen in de Voorziening groot onderhoud.

De kosten van participatie worden gedekt door de hiervoor beschikbaar gestelde middelen, over de inzet van deze middelen in vier jaar moet besluitvorming plaatsvinden.

Het voorstel is de inhaalslag in Oosterheem ter grootte van € 400.000,- ten laste te brengen van de grondexploitatie.

10 Communicatie

Nadat het beleidskader is vastgesteld zal dit tot uitvoering leiden. Communicatie met de bewoners/gebruikers vormt hierin een belangrijk onderdeel. Het wijkniveau is in het verleden een niveau gebleken dat weinig aanspreekt en geen echte reacties losmaakt. De betrokkenheid van de burger bij het spelen begint pas op het niveau van de directe omgeving. In het beleidskader zijn nieuwe ruimtelijke eenheden bepaald, de zogenaamde blokken. Dit zijn de eenheden waarbinnen voor de leeftijdsgroep tot en met 11 jaar in principe de voorzieningen moeten worden gevonden. De communicatie rond de uitvoering van het beleid moet voor deze leeftijdsgroep dan ook worden gericht op “het blok”. De leeftijdscategorie 12+ vindt zijn voorzieningen in de gehele wijk of zelfs daarbuiten. Hiervoor zijn de blokken niet relevant. De communicatie met deze jongelui moet op wijkniveau plaatsvinden.

Gericht op doelgroepen

In de communicatie zal er alles aan worden gedaan zoveel mogelijk de kinderen en jongeren zelf te bereiken. Een enquête kan bijvoorbeeld ook op een eigentijdse wijze worden uitgezet zoals op de jongerenwebsite, door gebruik te maken van “flyers” in plaats van saaie ambtelijke brieven of door deze te plaatsen op een speciaal hiervoor ontworpen website. Misschien kunnen kinderen in de nabije toekomst door het sturen van een gratis sms-je hun mening kenbaar maken. Een geschikte locatie in de buurt om te praten over “de opgave” is ook belangrijk. Misschien moet er meer op locatie zelf met kinderen en hun ouders worden overlegd. Ook via de scholen, buurt- en wijkcentra en verenigingen kunnen kinderen en jongeren worden bereikt. Uitgaande brieven zijn gesteld in begrijpelijke taal voor kinderen en jongeren. De ambitie zoals hier geformuleerd moet nog verder worden uitgewerkt in overleg met deskundigen. Lopende het uitvoeringsproces zal hier ervaring mee worden opgedaan.

Communicatiemethoden

De wijze van communicatie is gebaseerd op de aard en de omvang van de opgave. Het zal duidelijk zijn dat er een relatie ligt tussen de mate van de opgave, het investeringsbedrag dat hiermee samenhangt, de impact die dit heeft op de gebruikers en de wijze waarop de communicatie wordt vormgegeven. Er worden in beginsel drie methoden onderscheiden:

Geen communicatie: bij kleinschalige vervangingen

Bij kleinschalige vervangingen en het uitvoeren van onderhoud wordt niet direct met betrokkenen gecommuniceerd. Dit betreft doorgaans werkzaamheden die er op gericht zijn om snel en adequaat te reageren op verzoeken, schade en op onveilige situaties. Het zijn vervangingen van bijvoorbeeld een enkele speeltoestel of meubilair tot een waarde van € 2500,- . De speelelementen zijn klein, bijvoorbeeld een veerelement of een evenwichtsbalkje. De vervanging voorziet in het terugbrengen van hetzelfde, de zogenaamde één op één vervanging.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

In sommige gevallen kan vanwege de veiligheidssituatie ook een groter speeltoestel acuut worden verwijderd zonder vooraf te communiceren met de bewoners. In dat geval worden zij achteraf geïnformeerd en wordt verder de hieronder beschreven procedure gevolgd.

Enquête: bij middelgrote vervangingen

Bij het (her)inrichten van speelplekken en met name het vervangen van bestaande speeltoestellen in een prijsklassen van € 2500,- tot € 7500,- worden de direct betrokkenen, vooral de kinderen, geraadpleegd door middel van een enquête in welke vorm dan ook. Het betreft in dit geval speelplekken die behouden blijven. De technische staat van onderhoud is over het algemeen leidend voor de programmering.

In deze situaties wordt aan de kinderen in de directe omgeving van de speelplek (in een straal van 150 mtr.) bijvoorbeeld in de vorm van een flyer drie of vier keuzes voorgelegd. Hierbij worden met tekeningen of foto's de verschillende mogelijkheden toegelicht. Uiteindelijk beslist de meerderheid welk toestel wordt geplaatst. In de brief wordt aangegeven wanneer de uitslag bekend is, wanneer deze in de wijkpost ter inzage ligt en wanneer de uitvoering is gepland. Tegen de enquête-uitslag kan geen bezwaar worden gemaakt. Op de betreffende speelplek zelf zal op een nader uit te werken manier duidelijk kenbaar worden gemaakt dat een (her)inrichting voor deze plek in voorbereiding is of dat een nieuw toestel wordt geplaatst. De echte gebruikers van de speelplek worden op deze manier bereikt en kunnen zich in de wijkpost op de hoogte laten stellen van de voorstellen en de enquête invullen.

Informatie avonden: bij een opgave

Wanneer er binnen een blok een opgave is geformuleerd wordt er op een directe wijze met bewoners gecommuniceerd. Er wordt een informatiemiddag/avond belegd voor het hele blok waarvoor tijdig een uitnodiging wordt verstuurd aan het huisadres (niet op naam). In deze bijeenkomst wordt de opgave voor het blok aan de orde gesteld en besproken. Aan het begin van de bijeenkomst wordt duidelijk aangegeven welke punten al vastliggen en dus niet meer ter discussie staan. Punten die vastliggen zijn bijvoorbeeld de opgave tot verwijdering of het omvormen van één of meer speelplekken in het blok. Meestal staat vast om welke speelplek(ken) het daarbij gaat. Dat is dan namelijk gebaseerd op de beleidsuitgangspunten zoals de maximale loopafstand per leeftijdsgroep en de spreiding van de speelplekken. Ook wordt duidelijk aangegeven waar nog wel over gesproken kan worden. Zo ligt niet in alle gevallen waarin speelplekken zullen verdwijnen exact vast welke speelplek er precies komt te vervallen. Ook in geval van het realiseren van een nieuwe speelplek is het overleg van belang om de exacte plek en het type speelplek te bespreken. De inzet van de gemeente is om tijdens deze avond samen met de bewoners een plan van aanpak te ontwikkelen waar minstens tweederde van de aanwezigen zich in kan vinden. Als dat niet lukt, stelt de gemeente op basis van de bijeenkomst een plan van aanpak op voor het blok.

Van deze bijeenkomst wordt een verslag gemaakt. Het resultaat van deze bijeenkomst wordt formeel in de inspraak gebracht. Het plan van aanpak en het uiteindelijke eindverslag van de inspraak ligt in de wijkpost ter inzage. De aanwezigen op de avond krijgen dit plan van aanpak en het eindverslag toegestuurd. Hierna wordt op het niveau van de speelplekken de opgave verder uitgewerkt. Hiervoor worden omwonenden en vooral de kinderen tot 150 meter van de speelplek aangeschreven voor een tweede “bijeenkomst”. In deze “workshop” wordt voor een plekje de inrichting bepaald. De gemeente geeft aan het begin van deze bijeenkomst precies aan welke randvoorwaarden er zijn bij de inrichting van het speelplekje. Er wordt concreet een schets uitgewerkt waarin de sfeer van de speelplek is uitgewerkt en de mogelijke toestellen zijn bepaald. Als de bijeenkomst dichtbij de speelplek wordt gehouden kan buiten op de locatie zelf één en ander worden verduidelijkt. Dit voorstel wordt ambtelijk verder uitgewerkt en ter inzage gelegd in de wijkpost en wordt naar de aanwezigen op de avond gezonden. Hierop is nog twee weken een reactie te geven waarna het plan besteksgereed wordt gemaakt. Als er tussentijds nog significante wijzigingen worden aangebracht worden de betrokkenen hierover geïnformeerd. De start van de uitvoering wordt gepubliceerd op de gemeentepagina in het Streekblad en in de wijkpost. Deze werkwijze zal ook worden gevolgd bij het realiseren van nieuwe voorzieningen zoals bijvoorbeeld in Oosterheem.

Uitzonderingen

In de praktijk zal blijken dat er om bepaalde redenen wordt afgeweken van één van deze methoden. In dat geval zal maatwerk worden geleverd en in overleg met communicatiemedewerkers een passende communicatie methode worden gezocht. Eén van de uitzonderingen is de situatie waarbij binnen het blok een opgave ligt een speelplek te verwijderen waarbij de speelplek slechts bestaat uit één klein speeltoestel. In dat geval is het te rechtvaardigen geen avond te houden maar middels een brief hiervan melding te maken en uitleg te geven over het speelbeleid. Voor de verspreiding van deze brief wordt ook een straal van 150 meter aangehouden.

Beleidsuitgangspunten:

- De communicatie rond de uitwerking van het speelbeleid wordt primair gericht op kinderen en jongeren en er wordt gebruik gemaakt van eigentijdse middelen.
- De wijze van communicatie is gebaseerd op de aard en de omvang van de opgave waarbij er een relatie is gelegd tussen de mate van de opgave, het investeringsbedrag dat hiermee samenhangt en de impact die dit heeft op de gebruikers. Binnen dit beleidskader worden drie methoden onderscheiden.
- Alleen wanneer er “een opgave” ligt worden één of meerdere informatieavonden belegd en wordt een formele inspraakprocedure doorlopen.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

11 Participatie in beheer

Naast participatie in de planvorming dat door de gemeente wordt geïnitieerd is er de participatie in beheer. Uit de gehouden enquête komt het beeld naar voren dat de participatie bereidheid in beheer van speelvoorzieningen niet groot is. De rol van de gemeente is vooral het waar mogelijk faciliteren van concrete vragen van bewoners. Participatie in beheer is uitsluitend mogelijk bij die speelplekken (en de groene ruimte daar omheen) die overeenkomstig de opgave behouden blijven.

Als uit de opgave blijkt dat een speelplek komt te vervallen is de enige optie voor participatie het volledig in beheer overnemen van de voorziening. Dit kan bijvoorbeeld door het oprichten van een speeltuinvereniging of buurtvereniging. Deze hele specifieke situatie vereist maatwerk. Deze verdergaande vorm van participatie, eigenlijk privatisering, wordt binnen dit beleidskader niet uitgewerkt. In het verleden zijn nimmer verzoeken in deze richting geuit of initiatieven ondernomen. De inschatting is dat dit ook in de toekomst niet of slechts incidenteel zal voorkomen.

In dit beleidskader wordt verder ingegaan op participatie waarbij bewoners delen van het beheer van de gemeente overnemen van speelplekken die behouden dienen te blijven. De winst van participatie zit hem in een grotere betrokkenheid van bewoners bij hun eigen woonomgeving. Het kan een kwaliteitsimpuls geven aan het onderhoud en de uitstraling van de plek. De sociale controle is groter wat een positieve invloed heeft op de mate van vervuiling en vandalisme.

Pakketten

De bewoners kunnen, als het gaat om participatie in beheer, kiezen voor een bepaald pakket. Dit pakket is een deel uit het basis-onderhoudspakket van de gemeente. Om een mogelijk wildgroei aan allerlei verschillende afspraken met bewoners tegen te gaan is gekozen voor een tweetal standaard pakketten. Hierdoor blijft de participatie voor de toezichthouder en eindverantwoordelijke overzichtelijk. In beide pakketten blijft de gemeente eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en veiligheid van de speelplek en het groen. De participatie blijft beperkt tot een speelplek of groengebiedje waarin de speelplekje ligt en is duidelijk te onderscheiden. Op een tekening wordt aangegeven op welk deel van de openbare ruimte de participatie betrekking heeft.

Er zijn twee pakketten onderscheiden, het pakket schoon waarbij het accent ligt op het schoonhouden van de omgeving van de speelplek, het legen van de papierbak(ken) etc. Aan het tweede pakket, schoon & groen, is in aanvulling hierop een gedeelte van het groenonderhoud toegevoegd. In overleg met de participatiecoördinator kunnen aan het groen aanpassingen worden gepleegd. Zo kan er beplanting worden weggehaald en andere beplanting worden toegevoegd. De gemeente zal faciliteren in de zin van het aanbieden van afvalzakken, het ophalen van afval, het beschikbaar stellen van houtsnippers, zand, plantmateriaal etc.

Organisatie

De looptijd van deze pilot met participatie in beheer is vier jaar. Gedurende deze tijd wordt de coördinatie neergelegd bij het team natuur en milieueducatie, waar ook de adoptiegroenprojecten zijn ondergebracht. Van hieruit worden bewonersinitiatieven gefaciliteerd en worden afspraken gemaakt tussen de bewoners en de gemeente. De bewoners die willen participeren stellen een vertegenwoordiger aan met een vervanger. De participatie-initiatieven moeten worden ondersteund door minimaal vijf buurtbewoners zodat er enig draagvlak is. De gemeentelijke coördinator rapporteert jaarlijks over de resultaten van de participatie.

Plekken waarbij bewoners een deel van het beheer op zich nemen zijn herkenbaar aan een speciaal ontwikkelde tegel die is opgenomen in de bestrating rond de speelplek.

Beloning

Wanneer een jaar lang een pakket naar behoren is uitgevoerd staat hier voor de buurt een beloning tegenover naast de materialen die reeds beschikbaar zijn gesteld. Deze beloning is voor het schoonpakket € 250,- per jaar en voor het groen & schoon pakket € 500,- . Dit bedrag blijft in beheer blijft bij de coördinator en kan in overleg worden aangewend voor de plek of kan in een buurtactiviteit worden gestoken, bijvoorbeeld een kinderfeest of een buurtbarbecue.

Beleidsuitgangspunten:

- Participatie in planvorming wordt geïnitieerd, participatie in beheer wordt gefaciliteerd.
- Over de resultaten van de participatie wordt jaarlijks gerapporteerd, het beleid zal in 2010 worden geëvalueerd.
- Aan de uitvoering van een participatiepakket zit voor de participanten een beloning vast.
- De financiële consequenties van participatie komen ten laste van het ter beschikking gestelde participatiebudget.

in het prikkende hooi spelen en kijken naar anderen spelen als het vakantie is spelen met een vlot spelen in een veilige omgeving spelen bij jou of bij mij spelen en de tijd vergeten spelen

De pakketten zijn als volgt samengesteld:

Basispakket onderhoudspakket gemeente	participatiepakket schoon	participatiepakket schoon en groen
Schoon:		
Zwerfvuil verwijderen, groen/verharding	X	X
papierbakken legen	X	X
ondergrond, boomschors/zand schoonhouden	X	X
meubilair en toestellen schoonhouden	X	X
Groen onderhoud:		
groen schoffelen		X
haag knippen		X
gras maaien		
onderhoud bomen		
extra aanplant		X
Onderhoud meubilair/hekwerken:		
reparaties		X
vervanging		
Onderhoud verharding:		
onkruidverwijdering in verharding		
herstraten		
vervanging		
Verlichting, riolering, ontwatering		
Speeltoestellen en ondergronden		
aanvullen zand en boomschors		X
veiligheidsinspecties		
reparaties		
vervangingen		

40

spelen met zand tussen je tenen
spelen als het regent spelen met
je vriendjes spelen rondom een
troon van hout spelen vaak heel
serieus spelen met elkaar spe-
len tussen het vers gemaaid gras

12 Bronvermelding en colofon

Bronvermelding

Gemeente Zoetermeer, Speelnota 1998
Gemeente Roosendaal, Beleidsnota Speelvoorzieningen, januari 2003
Gemeente Den Haag, Nota samen spelen, mei 2000
Gemeente Amsterdam, Speelruimtebeleid Osdorp, september 2004
Gemeente Tilburg, Ruimte voor buitenspelen, maart 2003
Gemeentelijk speelruimteonderzoek Zuid Holland, PJ Partners, 2004
Handboek speelruimtebeleid, Nuso, Nationaal Jeugdfonds Jantje Beton, december 1999

Colofon

Uitgave

Gemeente Zoetermeer
Ingenieursbureau Stadswerken Zoetermeer (ISZ)
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer
www.zoetermeer.nl

Samenstelling en redactie

Arie Cees de Jong
Bureau Strategisch Beheer (ISZ)

In samenwerking met:
Bureau Ontwerp en Engineering (ISZ)

Werkgroep speelbeleid

Arie Cees de Jong (projectleider)
Maayke Rusken (wijkmanagement)
Mirjam Wingelaar (communicatie)
Marcel Buzing (programma en projectmanagement)

Kaarten en fotografie

Ingenieursbureau Stadswerken Zoetermeer

Vormgeving

Chantal Eijsackers

© 2005 ISZ, gemeente Zoetermeer

Tegen het geheel of gedeeltelijk overnemen van teksten en foto's bestaat geen bezwaar, mits de bron, Beleidskader Spelen gemeente Zoetermeer, wordt vermeld.

**in het prikkende hooi spelen en
kijken naar anderen spelen als
het vakantie is spelen met een
vlot spelen in een veilige omge-
ving spelen bij jou of bij mij spe-
len en de tijd vergeten spelen**